

Blaps

EL CONTE

En aquell moment notà una viscositat freda ran de pell que l'entortolligava fins al coll. Cada moviment que feia topava amb una resistència gelatinosa

Howard Phillips Lovecraft, més conegut entre nosaltres com a H.P. Lovecraft, va tenir com a deixeble els anys 1934 i 35, a casa seva de Providence, el professor català Blaps Mortisaga. Blaps Mortisaga era un biòleg i micòleg de Berga, i en el temps del seu viatge a Amèrica tenia vint-i-cinc anys. Va demanar viure un temps amb H.P. Lovecraft perquè la literatura subterrània i experimental del subconscient l'atreia molt, i aquell autor era brillant en el seu gènere. Aquestes dades les va obtenir la investigadora i amiga meua Aurea Tricoloma. Aurea va ser becada per la Fundació Coprinus per verificar el quadern de camp de Blaps, cedit pels hereus del professor, encara residents a Berga.

Segons les anotacions de camp del professor Blaps, els dies de tardor se'ls passava al bosc, absorint en la seva feina de classificar bolets i explorar el terreny. Desconeixedor del país, a vegades Blaps no sabia on era i s'enfonsava fins al genoll en aiguamolls traidors. Llavors es treia una petaca que duia sempre a l'armilla i feia un glop de Priorat per sortir del mal pas. Mai no es descuidava la cantimplora de recanvi amb Priorat de bon grau, que duia en una motxilla a l'esquena. Des d'aquells dies el Priorat es va fer famós a Providence, i encara avui se'n fan enviar des dels cellers cooperatius.

Va ser l'últim dissabte de novembre, ja gairebé fosc, mentre els gaigs es barallaven i els pit-roigs s'acostaven a tafanejar. Quan Blaps estava cansat de collir i classificar va descobrir, just al mig d'una clariana voltada de roures, un exemplar increïble de *clitocybe nebularis*. Sòlid com una roca, tenia forma de butaca, amb una sedosa i elegant matisació de grisos. El va tocar i era fort. S'hi va asseure, com als vells contes de gnoms, i allà es va acabar el vi de la petaca. Just llavors li va semblar que la terra començava a tremolar. Així devia ser, perquè en sec es va veure arrossegat

avall pel bolet i xuclat dins d'un esvoranc que s'havia obert tot d'una als seus peus. La patacada no va ser gaire forta, però allà sota terra no s'hi veia gens i feia pudor d'humitat. Blaps, que no s'espantava fàcilment, es va esgarriar pensant en una tomba gràcies als escrits tenebrosos del seu mestre.

Es va palpar l'armilla buscant la petaca de recanvi i en aquell moment notà una viscositat freda ran de pell que l'entortolligava fins al coll. Cada moviment que feia topava amb una resistència gelatinosa.

—Blaps... —xiulava un alè llefiscós a la seva orella—. Blaps, ¿què hi fas, aquí? Sóc Limacinus, però em pots dir Linus. El meu Nebularis té ordres de portar-me tot allò que li caigui sobre, i tu has picat. Ell sap que de tant en tant m'agrada llepar coses diferents. És el goig de la vida.

—¿Es pot saber què fas? Deixa'm estar la mà. —Blaps s'estremia amb aquell fred sibilant. Ara se sentia les mans bavejades d'un llim espès.

—Quan tu deixis la meua —anava dient Linus.

—¿Tens mans?

—Ara te les passo per la cara.

Una bava consistent i enganxosa li cobria ulls, nas i boca, amb un lleuger gust de resina. La va escopir amb fàstic i el mucilag va quedar penjant de la barba com un moc de gall dindi.

—Les nostres mans, vull dir les de la nostra espècie, surten a terra per explorar el món exterior. Tu les arrenques, m'omples el cistell i, cosa que és més greu, te les menges ben de gust.

—¡Mocosa, llenega, higròfor!

—Just, i dels més grossos. El meu cos és aquí sota i no el pots veure. M'engreixo de les coses que em porta el Nebularis i arribo als confins de la terra. Tinc més poder del que us penseu, però sou ignorants. Cada any desapareix gent al bosc i mai no és trobada. Jo sí que la trobo. Per cert, tu no sembles dels més tendres.

Blaps Mortisaga va recordar, in extremis, el cas exposat pel catedràtic naturalista suec Amanus

Olga Xirinacs

Faludsen, que va denunciar la desaparició de tres alumnes seus en missió micològica. No se'n va saber res més; però, meticolosos com són els escandinaus, Faludsen va presentar proves d'estranyes i fluctuants protuberàncies subterrànies que van fer riure de valent els seus col·legues. I vet aquí que Faludsen devia tenir raó. Blaps va intentar una estratègia per guanyar temps.

—Linus, ¿t'agrada el Priorat?

—No em deus voler distreure pas de la feina, ara.

—Parlo d'una cosa que no saps.

—La meua saviesa és tan vella com el món. Ni Jung, que escorcollava els passadissos subterrànies, em va arribar a conèixer, i jo a ell sí.

—És vi, espès i calent com la sang.

—¿Sang? A veure.

—A la cantimplora que porto a l'esquena. Agafa-la. Te'l pots beure tot.

Al cap d'una estona, la tova i persistent pressió que mantenia encarcerat Blaps Mortisaga es va anar afloixant i lliscant avall fins a quedar abalitada en una extensió que el biòleg no podia calcular. Amb les mans va provar de trobar-ne el final però no va poder. Allò devia ser horrorós, i feia una olor espantosa de descomposició vegetal concentrada. Va seguir el cos, que ocupava gairebé tota la cavitat, i trobà una ramificació vertical que devia sortir a superfície. Era difícil enfilar-s'hi. Va relliscar set vegades fins que es va valdre d'una arrel que penjava, a manera de liana. Finalment va treure el cap sobre una extensió de molsa. ¡Bufa!, va dir, eixugant-se la bava. Del Nebularis no se'n veia rastre.

Es va treure el quadern de camp de la butxaca interior. Va apuntar noms, olors, textures, volums, densitats i sensacions diverses. H.P. Lovecraft, acompanyat per dos caçadors i un guàrdia forestal, va trobar el quadern l'endemà, gairebé al vespre. Només el quadern. L'estudi d'aquest cas tan interessant serà publicat el Nadal vinent i es dirà *El cas Blaps*. No us el perdeu.

La pista Golem

La desaparició d'Horaci Pedersen, antropòleg de la Universitat d'Uppsala, Suècia, va commoure el món acadèmic. Horaci Pedersen investigava la trobada històrica de H.P. Lovecraft i Gustav Meyrink, que va tenir lloc el vint-i-nou de novembre de 1929, a París. Els dos cèlebres escriptors van ser convidats per l'il·lustre llibreter, gravador i col·leccionista Pierre Jean Mariette, hereu d'acreditada família amb taller i llibreria a la rue Saint Jacques. Mariette vivia en una vella i còmoda casa del XVIII, gairebé a tocar del Sena, "on la boira matinal fa sorgir els fantasmes de l'illa com un ossari resplendent que s'esvaeix amb el sol". Al llibreter li agradava dir això als seus amics.

Pedersen volia saber per què un americà i un austríac, tots dos conxeadors de l'arrel profunda del mal, acudien a casa d'un vell llibreter que els convocava. ¿Quina raó els havia portat a fer-ho? Horaci ho sospitava. Vet aquí les breus notes de viatge que acompanyen els seus treballs d'investigació.

28.11.95. Arribo a París, deixo les maletes a l'hotel i em faig portar a la Rue Saint Jacques. Amb satisfacció veig que la llibreria encara hi és, dedicada a les antiguitats, tal com Lovecraft la descriu als seus diaris. És un misteri saber com sobreviuen aquests llibreters, entre pols i vellúria. La pedra de la façana es conserva bé. Entro i em presento. Monsieur Mariette és dalt, al pis. La llibreria la porta la seva filla Jeannette. Néta, doncs, del personatge que investigo. Pujo les escales de fusta que cruixen, trepitjo velles estores amb olor de segles i arribo a una porta amb picador de llautó polit figurant un drac.

Sento passes que vénen de lluny. Obre un home baixet amb bata de seda i em fa passar. Fuma en pipa i és en extrem cordial. M'ofereix cafè i em porta a la balconada perquè vegi el riu emboirat. A les parets hi té gravats de Dürer, Piranesi, Doré i Laborde. Exquisit i llaminer. "He rebut la seva carta. Els documents són a baix, al soterrani. Anem", diu.

Sempre els soterranis. "Aquesta és la qüestió que m'ha portat aquí", li dic. "El meu pare hi tenia tirada -respon-, havia descobert alguna cosa que potser venia del riu, no ho sé. Després vam haver de fugir dels nazis i es van perdre molts objectes de valor. Compte els peus." Baixem dos

EL CONTE

Primer va pensar que era un cadàver, però la forma fetal i la cara mongoloide el van convèncer que era el Golem

Olga Xirinacs

pisos per darrera la casa i travessem un petit jardí interior, cobert d'heura i acants. Put a vegetació descomposta. Ara som al primer soterrani, perquè hi ha un altre pis sota. Som

molt a prop del riu. Ens deturem al primer, on hi ha taula, llibreries, baguls i, el més sorprenent, ordinadors d'últim model. "Vostè mateix -diu Mariette, i em deixa sol amb un gest de la mà-; si em necessita, aquí hi ha un telèfon, jo seré al pis de dalt." M'adono que no li agrada ser aquí. Repasso llibres i dietaris. Rates i floridura n'han fet de les seves.

M'acosto al dia vint-i-nou de novembre del 29 i llavors cau del sostre un centpeus enorme. Em corre per la mà com un raspall fastigós. Me'l trec de sobre i en un fals moviment la cadira rellisca sobre la pedra humida. Sort que l'amo de la casa no em veu de cul per terra. No tinc por, però començo a inquietar-me. Sembla, pel que lleigeixo, que Meyrink va venir a París perquè Mariette estava convençut d'haver vist un Golem al soterrani, cosa que a Lovecraft li interessava molt, perquè a la Universitat d'Arkham en tenien notícia d'un altre i no el podien controlar. És fascinant, tot això, i confirma les meves teories.

29.11.95. Pel que es veu, Meyrink sabia dominar el Golem perquè un rabí n'hi havia ensenyat. S'acostaven mals temps dolents per als jueus. El Golem, creat d'antic per protegir-los, havia esguerrat el sortilegi, i si no es deien les paraules justes matava tot el que veia. S'amagava sota terra en ambients fangosos. Una nit de tempesta que el Sena havia sortit de mare, l'antiquari Mariette va descobrir, diu, un monstre llefiscós que apareixia al seu soterrani portat per l'aigua tèrbola. Primer es va pensar que era un cadàver, però la forma fetal i la cara groga i mongoloide el van

convèncer que era el Golem. I aquí s'acaben les anotacions del llibreter. Merda. És poca cosa. Ho he pogut llegir entre cagarades de rata i pudor de resclosit, i he pres notes amb el meu ordinador portàtil. S'agafa fred, aquí. Ve un aire glaçat i no es veu d'on.

30.11.95. Avui, en comptes de prendre notes he provat d'alçar la trampeta que porta al segon soterrani. La tradició jueva diu que el Golem retorna cada trenta-tres anys justos, i per això sóc aquí. Aquest és el moment precís. Vull saber el que ells van callar, i serà ara o mai. Alço la trampeta amb penes i treballs. Em caldrà la llanterna. Torno a buscar-la.

Cau un altre centpeus del sostre. No pensava que hi hagués escolopendres d'aquesta mida. He d'anar amb compte perquè porten verí. La taula n'és plena. ¡Quin fàstic! Ho han cobert tot, i es passegen pels ordinadors. Potser puguen per la trampeta oberta, però jo diria que surten de dalt. Hi deu haver un sostre mort, on fan niu. Em puguen per sobre. No puc controlar-les. M'han picat a la cara i no hi veig. Crido. No puc agafar el telèfon. Em mataran. ¡Ai!

Universitat d'Uppsala. Biblioteca. Nota d'arxiu. Aquests apunts comprenen tres dies de novembre de 1995 i s'afegeixen al dossier inacabat sobre el Golem, que correspon als estudis efectuats pel doctor antropòleg Horaci Pedersen. Els apunts van ser enviats des de París a la nostra universitat de forma anònima. Investigat el cas, resulta que no existeix cap llibreria d'antic al lloc que es demana, ni hi figura, en tot l'edifici, el nom de P.J. Mariette. Sí que hi va viure una família de gravadors i antiquaris d'aquest nom, però va ser fins a l'any 1930. Després se'n perd el rastre. Ara, a la llibreria esmentada pel doctor H.P. hi ha un negoci d'ordinadors i un Centre Coordinat de Realitat Virtual. El malaguanyat doctor Horaci Pedersen l'hem donat per desaparegut.

Peix fregit

la Xirinacs

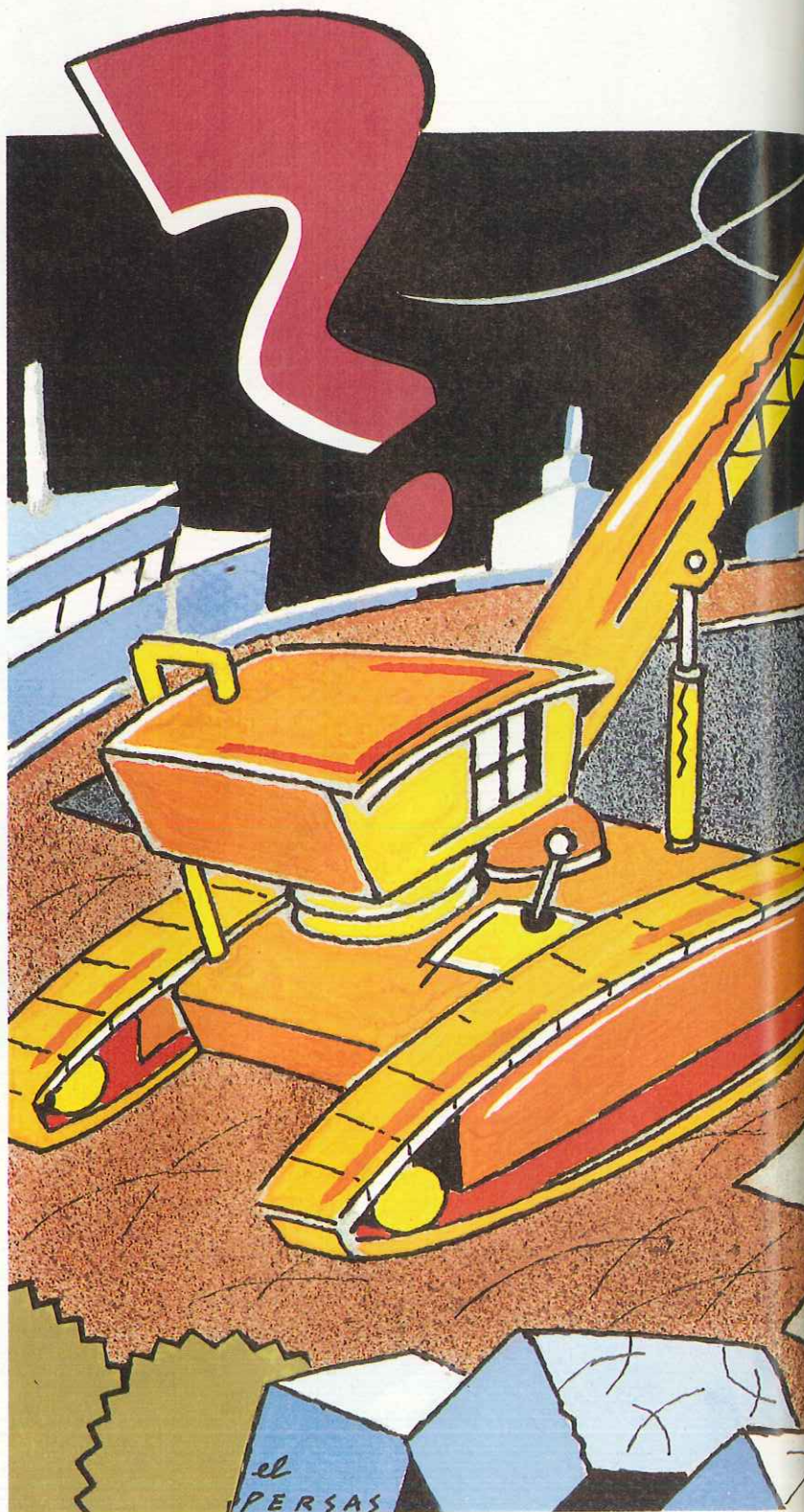
L'ajudant del forense no va quedar satisfet quan es va arxivar el cas, però va callar perquè no tenia proves, sols intuïcions, i de les intuïcions tothom se'n riu. Tothom menys ell, Sergi Pedrol, que investigaria d'amagat i pel seu compte.

L'home que feia anar la grua en la construcció del nou port esportiu l'havien trobat mort a la cabina del vehicle. Semblava una mort per causes naturals, però Sergi Pedrol havia vist els ulls esbatanats del cadàver i va deduir que l'home estava terroritzat. El cadàver fou trobat de matinada i encarat a mar. El garfi de la grua, que traguava pedres per muntar l'escullera, penjava buit sobre l'aigua profunda i n'hi faltava un tros. De l'home sols es sabia que es deia Spottorno i ningú l'havia reclamat.

Sergi Pedrol vivia amb l'antropòleg bretó Ian Le Goffic en un estudi a la part vella de la ciutat. Entre tots dos tenien cinc mil llibres i gairebé no cabien a casa. Al vespre, vora la llar de foc on escalivaven patates, moniatos i carxofes amb llenya de ginebró, solien llegir fins tard i comentar els casos més curiosos que trobaven als llibres o que intentaven resoldre en la vida real. El cas Spottorno capficava Sergi Pedrol. La nit que es va donar per arxivat, Sergi consultava un llibre de navegacions del 1885. Recordava haver llegit que la tripulació del *Montferri*, en cabotatge, havien advertit una fosforescència espantosa a l'alçada de la ciutat, però no precisaven el punt. Llançada una sonda, resultà que aquesta no tocava fons, cosa estranya tan a prop de la costa. El capità ho enregistrà al diari de bord i més endavant ho va escriure en memòries de viatge. Sergi no n'havia trobat cap més referència enlloc, ni tampoc la necessitava, però ara li havia vingut a la memòria veient els ulls d'horror que feia el malaurat Spottorno dins de la grua.

Li demanà a Ian que no deixés cremar les patates, que ell sortia un moment amb el Micra a comprar peix fregit a l'Àncora. Com que plovia, va agafar l'anorac de caputxa i Ian no se'n va estranyar.

Un cop al Serrallo, va comprar sípia a la planxa, llucet fregit i calamanxins arrebossats. Feien una

Renegava dels dubtes que l'havien fet arribar fins aquí. Precisament el dimoni de la intuïció li deia ben clar que no se'n sortiria pas

EL CONTE

olor rossa i torrada i una escalforeta a les mans que enamorava. Llavors anà al porten construcció.

Com que era de nit i no hi havia guàrdia, Pedrol va treure fàcilment la tanca de fusta mal clavada que impedia el pas de persones estranyes a l'obra. Al final de la llenca de terra construïda, una llumeneta intermitent avisava els navegants ocasionals. Hi havia tolls perquè començava el temporal de llevants i l'escuma saltava per sobre les roques amuntegades. La grua l'havien girada i el braç semblava un cranc amenaçador. Deixà el Micra, cobert de fang, i amb la llanterna encarada a terra anà al lloc on Spottorno havia quedat de pedra.

Veient de no relliscar, s'acostà a l'aigua arrapat a les roques mullades. Feia fred i les ones li esquitxaven la cara, però ell aconseguí enfocar la llum sobre el punt precís que devia mirar el difunt gruista quan moria. Quiet allà, va pensar amb recança en els dolços moniatos a la llar i en l'olor reconfortant del ginebró. Era qüestió de paciència i potser li costaria temps descobrir si el que s'imaginava era cert. Sort que Ian, absorbit en la lectura, ni es recordaria del peix fregit.

Es tragué una de les bosses de la butxaca i començà a mastegar amb calma els calamanxins arrebossats. Pura delícia. Després agafà les sípies i en tirà dues tan lluny com va poder dins l'aigua negra enterbolida de sorra pel temporal. Ja estava ben rabejat, quan es va produir la primera refracció: una claror vermella i profunda es movia al costat del cercle de la llanterna. Tirà una altra sípia, ara més a prop, i aparegué una nova llum vertical que es mantenia breument i desapareixia. Aviat més clarors que semblaven pujar del fons serpentejaven al voltant de la primera i Sergi els va llençar l'última sípia que li quedava. Ara el panorama nocturn era inquietant, perquè l'aigua semblava bullir cada vegada més a prop de la superfície i de les roques on ell a penes s'aguantava. Era fascinant i terrible. L'envoltaven.

Es va girar d'esquena per pujar l'escullera i

arrecerar-se, però no va poder. Es devia enredar en algun cable o potser una alga despresa li aferjava la cama, però no es podia moure, i el cor semblava que li sortís per la boca, de l'espant. Havia estat imprudent i ara ho pagava. Ara comprenia per què el forense rebutjava les intuïcions. Renegava dels dubtes que l'havien fet arribar fins aquí. Precisament el dimoni de la intuïció li deia ben clar que no se'n sortiria pas. I es va enfonsar amb les altres paperines de peix a les butxaques.

Ian Le Goffic alçà els ulls del volum que llegia, *Vermis Noctuidae*, es mirà el rellotge i era la una de la nit. Els moniatos eren ressecs com cartrons i les carxofes semblaven pinyes cremades. ¿I el peix?

Abans de sortir de casa, Le Goffic repassà les pàgines que Sergi havia senyalat amb llapis i va trobar el diari de navegacions del *Montferri*. Com que havien parlat del cas Spottorno, Ian també va tenir una intuïció. Inquiet, va engegar l'Honda per seguir la pista de l'amic. Primer a l'Àncora, on ja plegaven i li van confirmar que Sergi havia comprat peix feia ben bé quatre hores. Amb recel, s'acostà al port esportiu, que el temporal havia negat i semblava més aviat un canal. El Micra era allà al mig, tancat i buit. Va passar la seva llanterna pels voltants, incapaç de veure res més que la fúria de les ones que petaven amb perill d'emportar-se'l.

L'endemà les obres del port van fer sortir la draga per rastrejar els voltants del moll en construcció, dins i fora. Radar i sonar van demostrar que hi havia una profunditat no consignada en lloc, que potser la força del temporal havia posat en descobert. Quan els bussos van baixar, el fons marí era llis com una safata i el basament de l'escullera no presentava cap senyal anòmal. El forense va lamentar la desaparició del seu ajudant més aplicat. Ell i Ian Le Goffic van llançar a l'aigua una corona de flors amb una cinta escrita: "Es va fiar de les intuïcions." Dos dies més tard, un treballador de l'obra va presentar a la policia una cinta de seda morada que havia aparegut a l'escullera i que deia, escrit de manera estranya: "Volia saber massa."

LA MOSCA

(A la Neus)

Text: OLGA XIRINACS

Il·lustració: MARTA VILA-PUIG

Una mosca altiva, vestida de cerimònia, amb elegants ratlles grises i negres, em va fer l'honor d'aturar-se al paper on jo escrivia. Era un tarda d'estiu, al jardí.

Vaig pensar que amb el moviment de la mà escrivint la mosca fugiria de seguida, però no ho va fer. Era una gran mosca i es veia tranquil·la. Ocupava un bocí de paper on tocava el sol. No

era una mosca atabalada, sinó seriosa i observadora. De cos llarg i esvelt, em recordava un personatge important, dels que saluden la reina en dia de gran gala. Jo era la reina i ella em seguia. La mosca tenia uns grans ulls, sortints i rodons, de color granat, que em miraven amb atenció. A mi i el que jo escrivia. En cap moment no va abaixar la vista. Em va dir:

NARRACIÓ

MOSCA –Aquest jardí és meu, ¿no ho saps, no ho saps, no ho saps? ¿no ho saps?

JO –No, però si tu ho dius, m'ho crec. Resulta que també és meu, i fa més anys que tu que m'hi estic.

MOSCA –No t'hi havia vist mai, abans. Trobo que escrivis molt de pressa. Deus fer faltes. Veus? Aquí has hagut de rectificar. I aquesta paraula no l'has acabada.

La mosca, amb una de les potes del davant, assenyalava una lletra i una altra, mirant-me orgullosa. Les potes eren negres i fortes, peludes i acabades com una palanca, que marcava els punts precisos.

JO –Tens raó, escric de pressa, però després corregeixo.

MOSCA –Jo, no. S'ha de ser precís i saber el que es fa cada moment. I ara canvio de tema. Aquest jardí és més meu que teu, perquè tu només hi camines. Jo, en canvi, hi volo amunt i avall i en sé un munt de coses. Et moriries de por si te les digués. Però te les contaré perquè les escriguis.

JO –Gràcies, dona. Però... ets una mosca mascle o femella? I perdona la curiositat.

MOSCA –Sóc príncep, i amb això ja en tens prou. No saps pas on vivim, nosaltres.

JO –Vosaltres? Qui?

MOSCA –La meua família i els criats, que som una bona colla entre tots. Habitem un castell, camuflat pel munt de llenya del garatge. Tenim sales i passadissos secrets. S'hi està bé i ens hi divertim molt. Fresc a l'estiu i calentó a l'hivern. T'agradaria.

JO –I les aranyes, ¿no us fan la guerra?

MOSCA –Som massa grosses i ens tenen respecte. Fixa't que ens atrevim a fer pessigolles als ratolins que vénen a fer niu sota de casa. Però hi ha altres coses entretingudes.

JO –Quines?

MOSCA –El gat. L'empipem i mou l'orella. Vol caçar-nos amb la pota i és inútil, no pot. També riem molt xocant a posta amb les papallones. Ens fan molta ràbia perquè són cregudes i presumeixen d'ales de colors, com si només fossin elles al món. Les envestim i ¡zas! les fem

anar de tort. S'enfaden moltíssim. Sovint visitem els ocells dalt dels arbres, però de lluny. A la nit el mussol ens espanta: Uuu, uuu! quina por. I no et dic res dels rats-penats, sort que en aquella hora nosaltres dormim. Són terribles, ho diuen les papallones nocturnes. M'agrada veure els ocells quan fan els nius. No paren d'anar i venir.

JO –I vosaltres allà molestant.

MOSCA –No, perquè quan poden se'ns mengen. Però aquests no són els pitjors enemics que tenim. Es contenen coses horribles de les grutes i de les coves.

JO –No hi ha coves, aquí, ni grutes.

MOSCA –Això ho dius tu, que no et mous de la butaca. A les grutes, amagats, hi ha els traïdors i no els vull ni anomenar. Quan estem més distretes prenent el sol sobre una pedra, zap! cap a dins. S'ha d'anar amb cent ulls, però a vegades t'adorms amb l'escalforeta, i llavors...

JO –Ja ho sé: són les sargantanes i els dragons. I potser les serps, també.

MOSCA –No ho havies d'haver dit, porta mala sort.

JO –Si que ets covard.

MOSCA –Jo? Un príncep covard? Tremola, que et punxo amb el fibló, i això que ets tremendament gran. Ves si sóc valent.

JO –Mira, escolta! Sento el cavall del Pere, que arriba.

MOSCA –El cavall? Noies! Totes cap allà, i ràpid!

Ho sento pel pobre cavall, que a l'estiu va ple de mosques que el molesten tant com poden. Però així va ser com em vaig salvar de la picada i vaig desviar la meua mosca, el príncep mosca, com ella deia. Us ho creieu, que era un príncep? Jo sí, perquè la vaig veure com muntava a cavall, tota vestida de gala.

Estudi de mans

(Conte de bressol per a la neneta de Pisa)

La mà va caure sobre l'herba oliosa del parterre i semblà que es retorçava com una bèstia petita decapitada. Tots hem vist córrer pel pati de casa algun ànec o pollastre sense cap (els ànecs resisteixen més, deien), mentre els nens feien veure que s'esgarriaven i les minyones reien, amb el ganivet encara a les mans.

Aquella mà també podia fer pensar una cua de sargantana, semblant a un cuquet viu que es recargola a la pols, i que els nens contemplan fascinats després d'haver-la tallada.

La mà es veia neta. Era petita com un cabdell de seda rosa, potser amb un voraviu fosc. Per fi es va quedar quieta. Estranyament sola. Era força curiós veure, en la llum del migdia intens, una mà estesa a l'herba bruta del jardí municipal.

Del rosa, la mà canvià lentament al groc. Per sota, a la pols de la gespa, entre burilles i cel·lofanics rebregades, s'escolava un filet de sang. Cinc unguetes rosades passaven a violaci i blanc opac. La mà presentava els ditets a penes corbats amb elegància, com si es preparessin per iniciar un acord reposat o una tímida carícia.

Es buidava. La mà es buidava i s'enduria, tot i que el sol de les dotze en retardava el rigor. Atentes, s'acostaren les primeres formigues

EL CONTE

temptejant sobre l'herba i transmetent els senyals precisos. Tot seguia el seu curs segons els cicles i les lleis naturals.

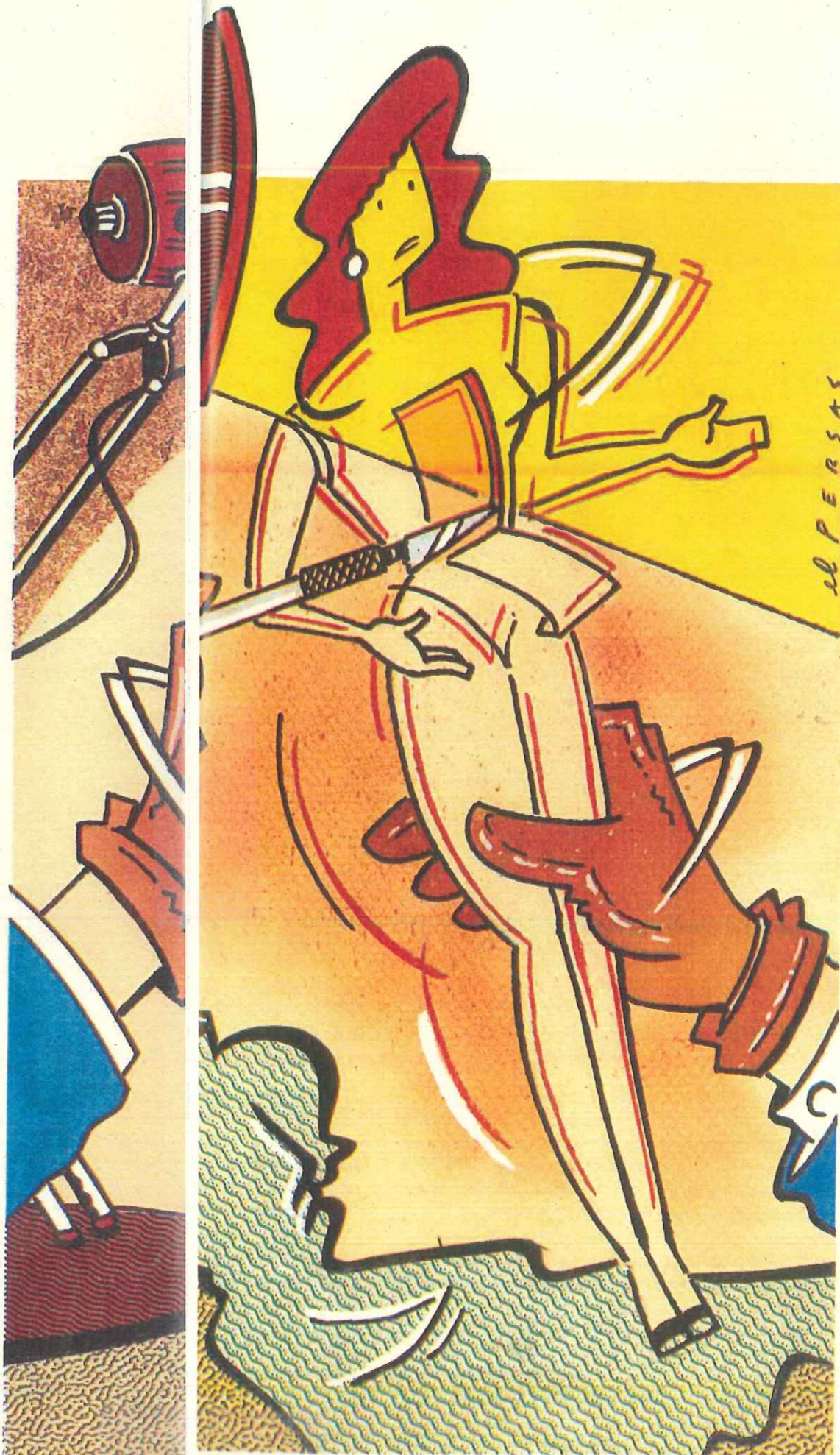
No hi va haver temps per a res més. Algú va veure la nena estirada a l'ombra d'un massís de troancs, sota el semàfor. I aquell algú va fer un crit.

Dues mans anònimes van regirar la parada de joguines del mercat, sota les veles, entre olors de canyella, clau, pebre i oli recremat, i crits de venedors que començaven a plegar. Els dits llargs i àgils van triar la nena. No en van repassar el cabell sedós, com solen fer les nenes o les dones quan acaricien una nina, sinó el vestit, per veure que fos ample i virolat. El vestit era verd clar amb ribets daurats, com el mar a migdia. La nina imitació Barbie semblava una princesa, i les manetes eren afuades com caparrons de sargantana. Aniria bé. L'hi van posar en una bossa de plàstic.

L'amo de les mans anònimes va entrar al seu estudi, posà la nina sobre la taula i enfocà la pantalla directament sobre la figura, com en una taula de quiròfan. La despullà amb compte de no malmetre el vestit, a penes embastat per pobres mans mal pagades.

Girà el cos de plàstic calculant el lloc de la incisió. Les mans anònimes treballaven destres, amb els moviments justos. Sabien el que feien i la seva precisió era admirable. Sospesaren un petit mecanisme extret d'una capsa de fusta i el col·locaren dins del cos de la nina. Calia connectar cables

Dues mans anònimes van regirar la parada de joguines del mercat, sota les veles, entre olors de canyella, clau, pebre i oli recremat, i crits de venedors que començaven a plegar. Els dits llargs i àgils van triar la nina. No en van repassar el cabell sedós, sinó el vestit ample...

Olga Xirinacs

minúsculs, ajustar suaument el plàstic rosa amb cinta adhesiva i tornar-la a vestir amb cura, com ho faria un amant sol·lícit en una primera cita. La nina ja era viva, ja portava el seu cor artificial.

Les mans anònimes la van agafar amb compte i la portaren de nou al cotxe, al seient del costat del conductor. Començava el passeig. Les mans conduïen sense pressa, eixutes i segures, amb un punt d'alegre impaciència. Passaren carrers, places i jardins fins a arribar al seu destí, gairebé als defores de la ciutat: el semàfor del jardí amb la gespa oliosa, bruta de pols i de cel·lofanics rebregades.

Allà hi havia els nens gitans que pidolaven. El nen i la nena. La nena també feia carona de nina, però més escabellada. No tenia l'elegància de la Barbie. Per això les mans anònimes, obrint la finestreta del cotxe, li van oferir la preciosa Barbie, que brillava al sol de migdia com una fada preciosa.

Les mans de la nena gitana s'hi van acostar a poc a poc, incrèdules, temeroses i, per fi, il·lusionades. La van agafar sense mirar les mans que la donaven. El vestit era suau i els braços de la nina s'obrien per abraçar la nena, totes dues tan petites. La nena somreïa i els seus ulls també brillaven. Quan es va adonar que havia de dir gràcies el cotxe ja havia marxat.

El primer crit encara ressonava i la mà, sola, continuava al parterre sofrint les seves transformacions. Llavors el cosset de la nena va passar per diversos braços també anònims. Arribaven cotxes, sonaven sirenes, veus, més crits, ordres i clàxons.

La mà va perdre la seva qualitat d'objecte insòlit sobre l'herba tacada, ara també, de sang. Unes mans amb guants de goma la van retirar i l'herba, a sota, amb prou feines era aixafada. A prop, el vent feia bellugar fils de seda verd brillant, daurats d'un cap i recremats de l'altre.

Van dir que havia estat una bomba. Una bomba ficada en una nina. I la nina s'havia trencat.

La parra de Madison County

Olga Xirinacs

L'abril d'aquest any vaig anar de Missouri a Iowa, concretament a Madison County, per escriure sobre el fenomen de la parra delatora. El meu diari em va pagar el viatge precisament perquè a Barcelona estava de moda una novel·leta romàntica sobre els ponts de Madison, i la notícia podia ser-ne la continuació dramàtica. Ja es parlava d'una pel·lícula i tot. El públic vol reportatges sensacionalistes i jo sóc aventurer de mena i em paguen bé, per això vaig dir que sí de seguida.

Primer vaig visitar Missouri, perquè tenia un secret a la màniga que em donava avantatge sobre els col·legues. Una escriptora amiga m'havia informat d'una història esgarrifosa de feia més de cent anys, que va ser descoberta per casualitat al jardí d'una vella granja als defores de Norton, cap allà al 1885. Segons el cronista Ambroise Bierce, d'Ohio, que havia presenciat els fets, el casalot era abandonat. La mestressa de casa havia desaparegut quan visitava uns familiars, i l'home i els fills, desolats, vivien lluny d'allà.

Una tarda, Bierce i dos companys més passejaven vora la granja, que llavors ja tenia fama de misteriosa. Era lúgubre, alta i fosca. Tot i haver-hi portes i finestres esbotzades, els passavolants no s'atrevien a entrar-hi. Ningú no hi feia nit, ni cap bèstia el niu, ni el llamp la destruïa. Vora la paret de la cuina hi creixia una parra ufana que destacava sobre la corretjola, les heures i la vinya verge. Els tres homes miraven la parra, que es movia sola en la quietud de la tarda sense vent. Es pensaven que hi havia alguna salvatgina amagada i van tocar la soca, que encara bellugava més, com empesa per una força subterrània. Els va fer por i ho van comentar amb la gent del poble.

Es va formar una comissió per investigar el cas, perquè el fet es va saber i ja hi anava gent d'altres pobles veïns i tot, en pelegrinació morbosa. Quan van decidir arrencar la parra, es van trobar que les arrels formaven tot el contorn d'un cos, en sòlides ramificacions ben precises, com un motlle ajustat. Tothom es va esgarrifar, perquè les autoritats van decidir que aquell cos corresponia

Amb els prismàtics comprovo que no són arrels soles, el que estiren, sinó matèria llefiscosa. Què? La pluja ho va netejant de terra. Són trossos de roba, tires desfetes i viscoses, i al lloc del cap, una mena de fregall, com un manyoc de llana

EL CONTE

a la grangera, desapareguda quan anava a visitar els seus familiars. Es veu que l'home l'havia mort i enterrat i per això havia fugit després. La parra plantada al damunt delata el crim terrible, perquè ja se sap que les ànimes torturades solen vagar pels llocs dels seus desastres per buscar venjança, sofrir un càstig o revelar secrets espantosos. La parra fou replantada i ningú s'hi va acostar més. Així ho explicava Ambroise Bierce en una crònica del temps i així m'ho va revelar la meua amiga. Jo confiava que ningú es recordés d'aquell crim, i d'aquesta manera donaria color al meu reportatge.

Quan vaig ser allà, em vaig trobar que la casa ja no existia. Hi havien construït zones residencials tot al voltant, i la vella imatge que jo em representava de la granja tenebrosa era tan llunyana com els anys que havien passat. Quan dic "al voltant", vull dir precisament això: la parra encara hi és. No sé si els nous habitants del lloc deuen saber la història, però algú va tenir la idea de salvar la parra en una placeta, tota vorejada d'evònims. I allà s'està, arrapada a una columna, tal com l'he retratada, alta i ufana en la primavera encara freda. Als arxius de Norton no es conserva cap fotografia de la granja maleïda.

Després vaig fer via carretera amunt, cap a Iowa, amb pluja i muntanyes nevades al voltant. Un viatge empipador, però calia arribar a Madison. Per fi vaig poder descansar i eixugar-me en un motel, tot demanant que el temps millorés.

L'endemà de bon matí em vaig posar a la feina. El cas a investigar era el d'una dona que es deia Francesca i que havia marxat feia un any, deixant darrera un fotògraf ambulant que retratava ponts. El marit, un ramader, havia deixat els fills amb la seva sogra, que vivia tres cases més avall. Semblava que havia participat en una fira de bestiar a Springfield, Illinois, i des de llavors ningú l'havia vist. Com el de Norton.

El més curiós era la parra que cobria una columna del porxo. La terra s'hi veia remoguda i tot el voltant era precintat per ordre judicial. Quatre

desvagats badaven per allà, contemplant els forasters i periodistes que arribaven, retrataven i marxaven.

Era una parra bonica, i em va fer un salt el cor de veure que s'assemblava tant a la de Norton, també. Preguntant al cafè em van dir que la parra feia moviments convulsius. "Així, veu?", i el cambrer movia els braços com si tremolessin. Després vaig anar a la redacció del diari local i un xicot amb cara ensopida em va mirar com es veu passar una mosca. Es va esforçar a dir-me que l'endemà arrencaven la planta, perquè allò no era cap fenomen sísmic i volien veure què hi havia sota.

Em vaig passejar pels voltants i continuava plovent. La casa era buida i ben conservada, i semblava més alegre que la vella granja de Missouri. Vaig provar d'imaginar-me la dona desapareguda. "Era bonica -em va dir la mestressa del motel-, va venir aquí una vegada amb el seu fotògraf; després es veu que s'ho feien a casa." Devia ser averorrit, aquell poble. Cases allunyades l'una de l'altra; granges; magatzems de pinsos; corrals. Tothom es devia conèixer i fer-se la punyeta, vaig pensar. Un dia passa un foraster. Després altra vegada el silenci.

L'endemà, el xèrif i el forense amb una petita comitiva darrera s'acostaren a la casa del porxo. Els periodistes entomàvem la pluja i el fang entorpeix l'escena. Encenen els focus de la televisió local. Dos homes caven amb cura i extreuen la parra. Costa d'arrencar. Excaven més pels costats. El cor em va de pressa i m'enfado amb mi mateix per creïdul. ¿Què em penso que sortirà? Doncs surt un entrellat d'arrels en forma de mòmia. Els homes es queden perplexos, mirant-se. Em sembla veure una escena repetida.

El grup de tafaners remuga una exclamació amb sordina. Amb els prismàtics comprovo que no són arrels soles, el que estiren, sinó matèria llefiscosa. Què? La pluja ho va netejant de terra. Són trossos de roba, tires desfetes i viscoses, i al lloc del cap, una mena de fregall, com un manyoc de llana que podrien ser cabells rossos.

L'endemà ho portava el diari. La dona era Francesca J. Pel que es veu, no va arribar a marxar amb el fotògraf dels ponts. Del marit no se n'ha sabut res més. I a mi que no em busquin a Madison County. No va parar de ploure.

L'esquer

Quan va baixar del tren no va pujar de seguida a la ciutat, sinó que va seguir la via fins on l'andana es perd en marges pedregosos coberts de corretjola. Més enllà hi havia els vagons vells i els antics magatzems. Ara havien tapiat les portes. Es va estranyar que tot estigués més o menys com abans. ¿Quants anys feia? Potser quinze, no ho recordava bé. Alçà el nas ensumant com un gos; al sol fort de migdia pujava la bravada de quitrà i de ferro calent de les vies, de mar i algues podrides, perquè sota, a la dreta, hi havia la platja i les roques. El pont era el mateix, amb les figueres de ricí més crescudes i la barana reforçada. L'havien arreglat després d'allò, es digué torçant la boca aspra.

A la seva esquerra s'alçava la paret rocosa i alta, amb les cases damunt, encastellades. Hi havia pisos nous i quedava algun xalet dels antics, però tot plegat es veia senzill, amb poques pretensions. Ara mirava a terra, volent retrobar les pedres i els vells senderons, i potser la marca de les sandàlies de plàstic blaves, encara. Allò era desert. Amb compte, va fer un cop d'ull als vagons de mercaderies abandonats i en va triar un. Hi pujà com un gat a l'aguait. Va escorcollar els munts de papers i roba vella. Res. Hi feia calor, dins, i olor de fusta recremada. Hi deixà la bossa negra i verda. Hauria de vigilar tot el dia i tota la nit, perquè potser hi vivia algú i ara no hi era. S'instal·là al fons de tot, de manera que podia veure qualsevol ombra si s'acostava. Es tragué la navalla i la deixà oberta, a punt. Xarrupà vi de l'ampolla que portava i es repenjà a la bossa a fer una becaïna.

Cap a les tres es despertà suat i neguitós perquè sentia passos a la grava. Per una esclatxa va poder veure que era canalla amb galledes i canyes de pescar. Buscaven cargolins a les parets dels magatzems i a les fulles d'atzavara, segurament per fer esquers, i els posaven a les galledes. El cor li

EL CONTE

Cada captaire que dormia als vagons, tard o d'hora, servia d'esquer. Feien bon treball de nava i s'enduien les parts més carneses

anava de pressa. Ell sabia com es feien els bons esquers, és clar que ho sabia. Mirant la canalla li semblava que no havien passat els anys i en feia ben bé quinze, sí, devien ser quinze.

¿Per què havia tornat? Ara pensar li feia mandra. Havia seguit un rampell i prou, i aquí s'estava. Els nens passaven de llarg i no els va sentir més. El que sí que sentia eren els trens, ben seguits. No li feien nosa, els trens. Tota la vida que vivia als vagons, en marxa o abandonats. Tantes estacions, freds, pluges, calors i corredisses l'havien torrat de pell i endurit de mans. Potser havia tornat per descansar. Potser sí.

Estava temptat de baixar i explicar als nens com es feien els bons esquers. Ell i la seva colla en sabien buscar i havien pescat els peixos més grans de la Punta. Els altres pescadors de canya se'ls miraven malament i ells reien i fugien corrents amb les millors mabres, llisses i sards. El problema era la pudor dels esquers. Al final s'havien empescat de tirar les restes als magatzems vells en comptes de tenir-los als vagons, perquè als vagons la pudor s'escampava i als magatzems no tant. En sabien molt. Cada captaire que dormia als vagons, tard o d'hora, servia d'esquer. Feien bon treball de navalla i s'enduien les parts més carneses. La resta la llençaven als magatzems abandonats. No havien vist mai que hi entrés ningú.

Algunes vegades ho tenien més fàcil. De nit, una empenta des del pont, i ja estava. Feia quinze anys, sí, ara estava segur que eren quinze, aquella barana era ben rovellada per la base: la toques i bellugava tota. Algú havia pensat fer-la caure sencera, però els resultava més emocionant el joc de l'empenta. Si volien aprofitar la peça, havien d'esperar que el captaire s'acostés als extrems, perquè caigués a les vores amb un cop ben calculat. Després baixaven corrents i entre tots l'esti-

raven cap al vagó. A vegades l'havien esquarterat a terra mateix, per estalviar-se pes. La roba que duïen servia per embolicar els bocins. Els gossos, després, polien la feina. I ells s'emportaven els peixos més grans, que a vegades venien en galledes als voltants del mercat, a bon preu, per les bones mestresses de casa.

Alguna nit especial canviaven de joc: l'empenta la donaven quan el captaire era al mig del pont. A vegades es quedava estirat al sostre del vagó i vés a saber on feia cap. Reien, només de pensar la sorpresa dels que el trobarien. Altres, el cos rebotava i queia per un costat. Llavors se l'emportaven ells. Ara ja no ho podrien fer, perquè havien posat una reixa metàl·lica alta. A ells no els havien enxampat mai, però els que trobaven els morts al sostre dels vagons devien protestar. Tot canviava, amb els anys. ¿Quants? ¿Quinze o potser setze i tot? El temps corria, i ell encara es buscava dins el nen que ja no era, amb les cames primes i esgarrinxades i les sabatilles de plàstic blaves. Pensant això s'adormí altra vegada. Ara bufava una fresqueta agradable i el sol anava de baixa.

S'ofegava i obrí els ulls espantat. Eren allà, que el miraven, tots en rotllana, amb les canyes i les galledes. Un li tenia el peu posat al coll i els altres li agafaven mans i peus. El cor se li desbocava. No els havia sentit; com un llampec es va recordar ell mateix pujant al vagó sense fer soroll i fent senyal als altres que ja es podien acostar: era així com ho havien fet amb la colla. Ara obria la boca i treia la llengua, gairebé asfixiat. No el deixaven moure. No deien res, i allò era el més horrorós. L'últim que va veure va ser un reflex lluent i ràpid que se li acostava quan un dels nens va treure el peu del coll. ¿Quants anys havien passat? Potser quinze, però semblava que fos ahir mateix.

¿On és la nena?

Olga Xirinacs

Teresa va sentir la clau a la porta i va córrer a amagar-se a la galeria, sota el safareig. Hi cabia just, perquè tenia quatre anys i era prima. Per entrar va enretirar el cistell de la roba bruta i el

va tornar a posar al seu davant. Allà dins era fosc i feia pudor, però no la trobarien, i si tremolava no es notaria res. Alguna vegada que s'havia amagat sota el llit l'havien vista de seguida. Era el primer lloc on miraven; allà i darrera el sofà del menjador.

Els passos s'acostaven a la cuina. Teresa ho sentia tot: una cadira enretirada; obrir la porta de la nevera; remenar gots i ampolles; la televisió; les veus. Els passos s'allunyaven i ella començava a tremolar. ¿Quan començarien? Ja se sentia el primer plor i ella es mossegava els llavis. El nen xisclava; un xiscler, després el plor i els sospirs. Ells cridaven i era com sempre, "porc, ets un porc, t'amorrarem a la caca i te la menjaràs tota, té, per brut". Teresa parava l'orella; era terrible esperar d'aquella manera, perquè sabia què estava passant: al nen li tapaven la cara amb el coixí i li clavaven una surra. Després el destapaven i el nen perdia l'alè de tant plorar mentre ells tornaven a la cuina discutint i remenaven gots i ampolles, coberts i paelles.

Al safareig, Teresa sentia les ràdios, les teles i les veus de les veïnes i l'aigua de la roba estesa que s'escorria avall sobre plàstics llardosos; ensumava pudors de sofregit, lleixiu i claveguera; un gos que bordava i algú que arrossegava caixes de begudes del bar de sota. Fixava els ulls, espantada, en un escarabat lluent que es movia a poc a poc en un racó, amb les llargues antenes dubtant quin camí seguir. Es mossegava els llavis i es clavava les ungles, però passava l'estona i no venien. Feien el dinar, i ella allà, agenollada i tapada de roba bruta.

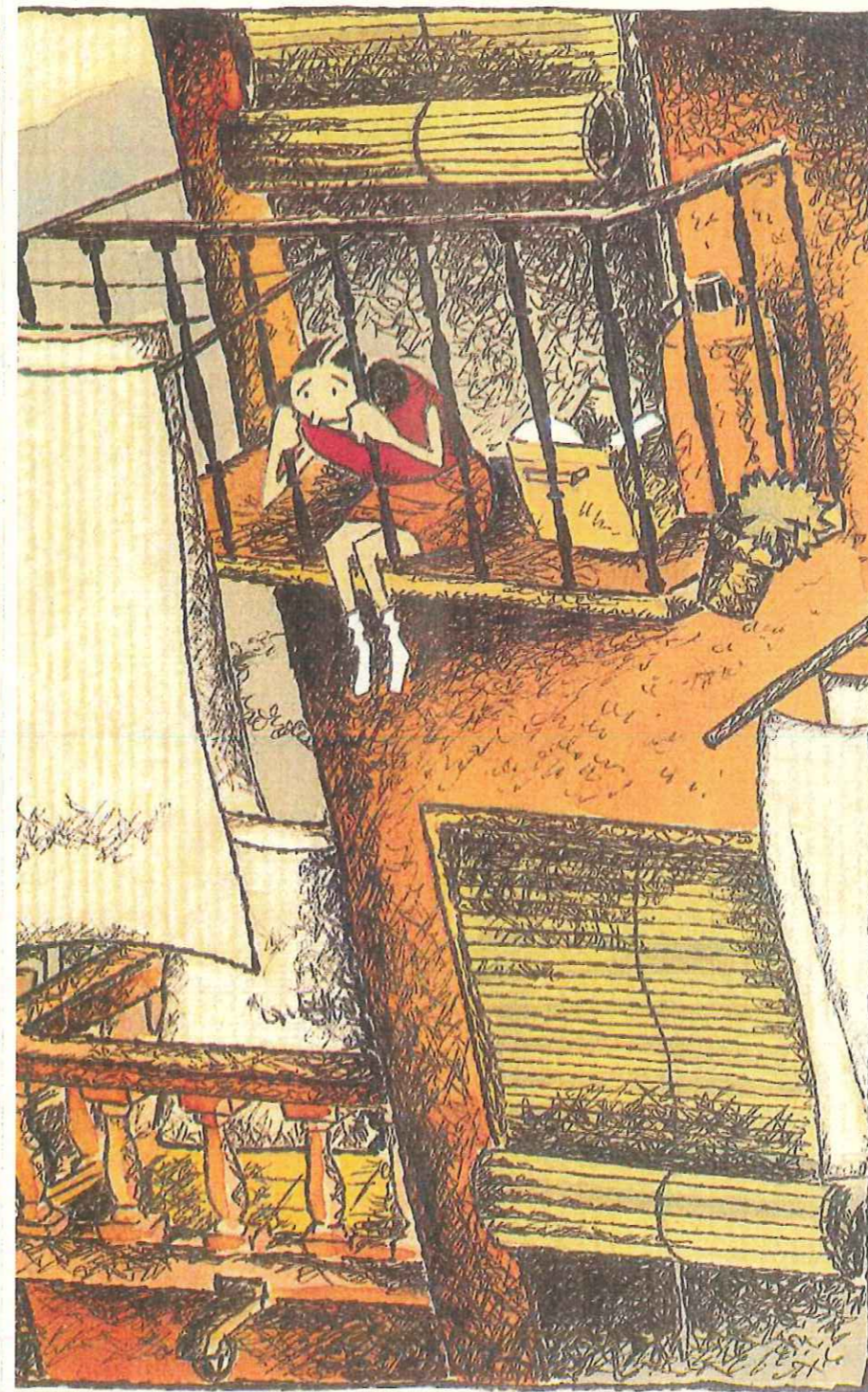
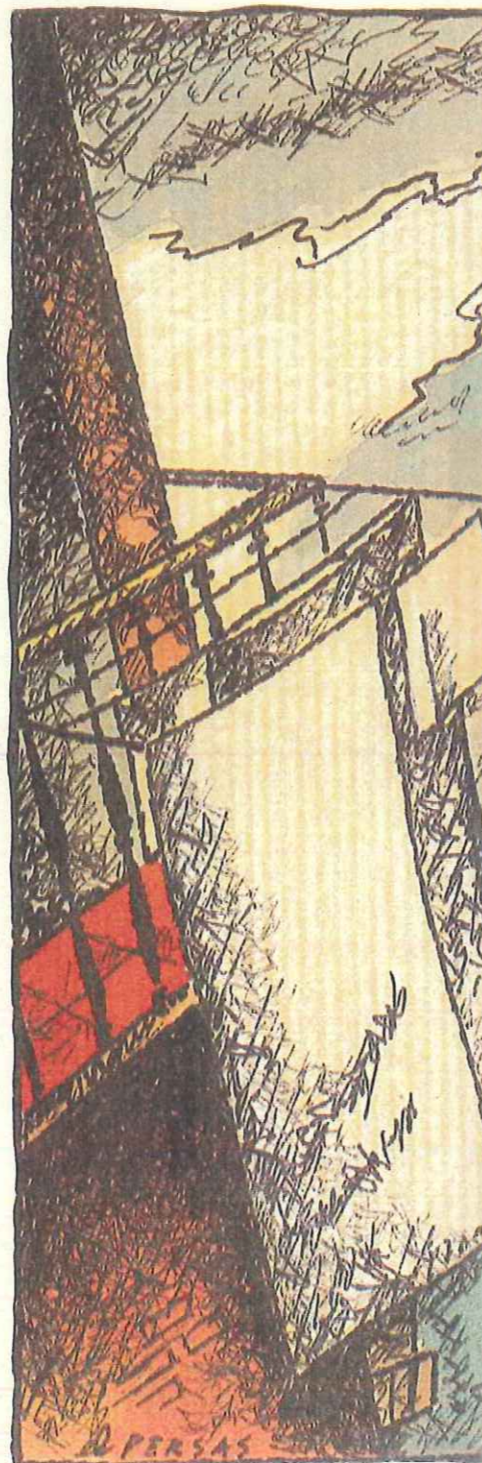
Feia dos dies que s'amagava allà. Havia notat que quan el nen plorava tot callava al celobert: les ràdios, les veus i la tele. Llavors tenia por que la trobessin perquè el cor li feia molt soroll: toc, toc, toc, de pressa, i es devia sentir de fora, com el motor de la rentadora. Esperava que marxessin

aviat per sortir, perquè llavors arribava la Lola. La Lola venia cada tarda quan la mare i l'home marxaven. La Lola els cixugava els mocs, els feia berenar, es mirava la tele i revistes, plegava la roba, els donava sopar i els posava a dormir. Amb la Lola, Teresa no tenia tanta por, perquè ja era al llit quan trucava aquell altre home i ell i la Lola reien i bevien, però ella s'adormia i no sentia res més. La mare devia venir més tard i dormia fins que arribava l'home. Després sortien i tornaven per dinar.

A vegades, quan la mare i l'home eren fora, s'acostava al llit del nen i li feia senyals amb les mans; li ensenyava el ninot de goma i el nen reia, però feia pudor de pixums i ella se n'anava al balcó a mirar el carrer. El carrer era estret i el pis alt, i a vegades hi entrava una mica de sol; hi tenien dues torretes amb cactus mig morts i la bombona de butà. Hi havia balcons amb plantes verdes i algunes flors i feia bonic. En altres balcons estenien roba com si fossin banderes. Teresa veia la gent dels balcons i finestres del davant; s'asseia amb les cames penjant entre els ferros de la barana i més d'una vegada l'havien estovat perquè perdia les sabatilles; per això se les treia i anava amb mitjons. Pegaven fort, la mare i l'home, feien mal, "perquè te'n recordis, tos-suda", li deien mentre li marcaven el cul amb els cinturons.

Estava cansada, allà sota el safareig tanta estona. ¿Per què no marxaven d'una vegada? Sentia la gent com feien el dinar i li venia gana. Llavors es va sentir el xiscler. Era el nen. Les ràdios i les veus van callar de nou i el nen xisclava i xisclava, fins que va parar. Llavors va sentir la porta. A poc a poc va enretirar el cistell de la roba bruta i va treure el cap. L'escarabat qui sap on era. Ells no hi devien ser, perquè tot estava quiet menys el nen, que sanglotava i sospirava.

Es va acostar al llit i va veure que l'havien lligat a la barana, com sempre. Li lligaven la mà amb un cordill, segurament perquè no caigués i es fes mal. La mà la tenia morada i inflada, amb una rotllana de sang sota la corda. Li va tocar el front i estava suat; se li veia un bony vermellós sota mateix dels cabells. Teresa va anar a la nevera a buscar llet, la va posar al biberó i la hi va

El nen xisclava; un xiscler, després el plor i els sospirs. Ells cridaven i era com sempre, "porc, ets un porc, t'amorrarem a la caca i te la menjaràs tota, té, per brut".
Teresa parava l'orella

donar; el nen bevia i semblava que li passava aquella tremolor del cos. Quan li va semblar que ja en tenia prou, li va fer ballar el ninotet per davant dels ulls i el nen volia agafar-lo amb l'altra mà fins que es va cansar i es va adormir. Teresa se'n va anar al balcó. Aquell dia també s'havia salvat de la pallissa. A vegades les patacades li feien caure la crosta de les altres ferides. Mentre era al balcó, quieta, va sentir que entrava la Lola.

La Lola sempre remugava en veu alta. Ara deia que allò no podia ser, que ja n'hi havia prou, que aquell nen... —llavors se li perdia la veu camí de la cuina i després retornava entre soroll de cadires—; rondinava no sé què de l'hospital, dels guardies, de la puta de la mare i el seu macarró, dels camells, que pel que li pagaven a ella, a la Lola, encara hauria de fer d'infermera... —la veu es tornava a allunyar i venia entre arrossecs de sabata a retaló—; que la nena es consumia i no podia ni parlar, ja, tancada com un animal, i ni això, perquè als gossos se'ls treu a cagar i pixar.

Teresa feia anar les cametes entre les baranes i els ferros se li marcaven al front, de tant mirar avall. Va veure que s'acostava un cotxe de la policia, amb les llumetes girant. Sempre en passaven, pel carrer, i de nit li agradava sentir les sirenes que venien i es perdien lluny, com una pel·lícula. Aquell cotxe es va aturar davant de casa seva i Teresa va mirar avall amb atenció. Els policies van entrar al seu portal i llavors ella va anar a la porta a escoltar. No li feien por. Una vegada va venir una dona policia que li va donar caramels, va apuntar coses en una llibreta i va marxar. Van trucar a la porta i ella va córrer cap a darrera el sofà; com que no era la mare, no la trobarien. La Lola va anar a obrir. Al darrera de la policia dues veïnes van treure el cap per espisar dins de la casa. Teresa ho veia traient el cap una mica. La Lola s'exclamava: "La seva mare no hi és i jo no sé què passa." Va

EL CONTE

entrar una dona policia i se'n va emportar el nen. Al cap d'una estona, quan ja eren fora, un guàrdia va tornar a pujar, va apartar la Lola i les veïnes i va preguntar: "¿On és la nena?"

Un viatge d'hivern

Amb el primer tro les tasses de te van tremolar lleugerament i les copes tintejaren a la safata. "No serà res -va dir Walther Weber-, continuem l'assaig." Walther Weber era el nou pianista contractat pel baríton Hermann Koberstein i recomanat per l'eminent Wolfgang Lohse, d'Hamburg. Walther i Hermann feia tres mesos que assajaven, i Hermann trobava que Walther s'assemblava una mica a Liszt. El va contractar més per aquesta semblança que per la recomanació -sempre solvent- de Herr Lohse. Ara eren a Venècia per als primers concerts estivals.

-És una tempesta d'estiu -respongué Hermann Koberstein alçant els ulls al cel gris compacte-, passarà aviat.

Walther recomençà la peça 4 del *Viatge d'hivern*, de Schubert, aquella que fa: "Busco el teu pas a la neu delatora / que cobreix la verda riba. / Vull besar el terra / travessant gel i neu (...)" Hermann s'escurava la gola, atent.

Quan Hermann deia allò: "Si el meu cor s'apaga / la teva imatge es glaça", un tro més fort va somoure el piano de cua i el gerro de roses grogues va caure sobre el mantó de seda.

Molest, Walther va marcar un acord enèrgic de protesta i es va aixecar per enretirar el gerro i evitar que l'aigua humitegés el mecanisme del piano. Walther tenia unes mans poderoses, capaces de fer vibrar el piano com un cos viu, però mai no s'havia trobat amb un cas com aquell. Hermann, en canvi, va recollir les seves mans fines i llargues en un gest temorós, contemplant les aigües fosques del canal.

-Això ha semblat un terratrèmol -va dir mentre desenllaçava els dits sensibles per posar la peça de seda a eixugar al respatllet d'una cadira rococó.

En aquell moment va començar la pluja, amb una gran gotellada que el vent estampava als vidres. Es van acostar al piano per recomençar la número 4. Quan Hermann cantava "I si s'encén de nou, / tu hi reneixes, airós", es van apagar les

dues pantalles que ambientaven el saló d'assaig i l'estança es va tornar grisa com si hi hagués entrat un mal pensament. Tot Venècia era a les fosques i el retrunyir dels trons era continu. Tenien la tempesta al damunt. Hermann, amb un doble acord polsat amb ràbia, es va alçar per encendre el canelobre i posar-lo de manera que pogués veure la partitura. Se la sabia de memòria, però li donava seguretat trobar les notes allà davant, guiant-lo si el pensament se li desviava. Hermann, amb la veu prima, va mormolar encara que allò era més que una tempesta d'estiu, i que el baròmetre estava tan avall que l'agulla asenyalava gairebé l'infern.

L'endemà tenien el primer recital al Palau Vendramin. Per als seus concerts d'estiu solien preparar peces de gust hivernal, per allò dels contrastos. El públic reaccionava bé, i responia amb aplaudiments efusius a les indicacions subliminals: se sentien frescos en temps xafogós i confortats amb lletres ardoroses en temps de freds severs.

"¡Quantes llàgrimes han vessat / els meus ulls a la neu!", cantava Hermann, amb modulacions sentides. Era la número 6, i en aquell moment un sotrac el va fer caure assegut sobre la llarga banqueta quan Hermann anava a atacar "la fredor de les volves / s'ha begut el caliu". Desconcertat, Hermann va mirar les flames que oscil·laven als canelobres, i Walther va fer un arpegi sense solta ni volta, repetint els aguts com una interrogació.

Ignorant la caiguda, tots dos es van alçar alhora per acostar-se a la finestra i mirar el cel. Gairebé no s'hi veia, no circulava cap góndola i les aigües del canal reflectien els llampecs com si anessin a espetegar allà dins mateix. Les cúpules verdoses

s'il·luminaven de sobte en siluetes fantàstiques, i algunes llumetes minses travessaven els vidres opacs de finestres mig esborrades per la pluja.

Hermann, en veu

EL CONTE

Olga Xirinachs

L'endemà tenien el primer recital al Palau Vendramin. Pels seus concerts d'estiu solien preparar peces de gust hivernal, per allò dels contrastos. El públic reaccionava bé

baixa, repetia: "¿Què saps, oh neu, dels meus afanys? / ¿cap on vas? / Segueix el pas del meu plor..." Dient això va agafar la mà de Walther, buscant refugi segur per als seus dits febles. Walther es va treure les ulleres rodones i se les va posar a la butxaca de l'armilla. Ja havia notat que mestre Hermann estava enamorat de les seves mans: n'hi havia poques, com les seves, i les cotitzava, però mestre Hermann pagava bé, era una estrella. ¿Què mormolava, ara mateix?: "Segueix el pas del meu plor", deia. Se'l va mirar i era cert, el cèlebre baríton Koberostein plorava. ¿Potser estava encara influït pels *lieds* del *Viatge d'hivern*? No podia ser, perquè els havia cantat infinitat de vegades en la seva llarga carrera. Walther no s'atrevia a pensar que fos la tempesta, allò que commovia el mestre. No obstant, la seva mà era allà, i ara el seu braç li passava per l'espatlla i l'acostava al seu pit en una abraçada.

Walther girà el cap per mirar l'aigua opaca del canal i la pluja a la finestra; després considerà les llàgrimes de Hermann. Semblava que en aquell moment de la marxa del món tot fluïa i es desfeia corrent avall, i es deixà portar, ell també, responent a l'abraçada. Davant per davant les dues cares, junts els llavis, Hermann digué: "Aquest matí els meus ulls / des del cor han vist la pròpia imatge / reflectida a l'espai." Walther respongué, amb veu més fonda: "¿És bell, no hi ha cap dubte, / l'hivern salvatge i fred!" Les seves mans, ben ensinistrades, van atorgar, de llarg, el refugi que se'ls demanava fins que la tempesta, esbravada, va mostrar un cel de Tiépolo sobre palaus de marbre.

Després Walther recollí el mantó de seda i ei-xugà els ulls de Hermann amb la mateixa delicadesa amb què interpretava un adàgio pianissimo. Hermann bufà les espelmes i una ullada de sol il·luminà les roses escampades. Tots dos, acabada la tempesta, es concentraren en l'assaig amb esforç redoblat. Ara tocaven i cantaven la 22, amb magnífica energia: "No obeiré cap déu sobre la terra, / som nosaltres, els déus." En el fons dels seus cors, sabien que Schubert ho hauria interpretat així.

Navegaven per
les illes del golf
i es deixaven
portar per les
dolces clarors
i les brises
marines.
Dinaven
bon marisc
i bevien
'muscadet'

ue el bombin, Verlaine

René Bourget, baríton, i Clément Jobert, pianista, prenien el cafè en una pausa de l'assaig. Callaven, amb els ulls perduts enllà sobre els arbres del parc. Per la finestra oberta entrava l'aire tebi de primers de setembre; grallava un corb i els castanyers ja mostraven fulles daurades tirant a vermell.

—“El vespre cau, un vespre incert de la tardor...”, taral·lejava René suaument. La seva veu era persuasiva: s'adaptava com vellut elàstic.

—¿Per què els poetes han de tenir raó sempre?
—Clément semblava enfadat—. Que el bombin, Verlaine.

—Perdona, Clément, no anava per aquí; mirava el paisatge i... Sí que tenen raó, els poetes, però en aquest cas Debussy també hi contribueix, i força: si sentissis la música sola et podries imaginar els textos. Ep, traslladant-te al seu temps, és clar. Languidesa, malenconia, remors de l'aigua, de l'herba, del mar... i una rapidesa com de caricatura quan convé.

—Ja ho sé, ja ho sé; sóc jo, que no estic per brocs i qualsevol cosa em neguiteja. No en facis cas.

—Mira, Clément, quan acabem aquesta tanda de recitals ens n'anirem a la costa. ¿On vols anar? ¿Al suau Morbihan? ¿A l'inquiet Finis-

terre? Tria. Verlaine torna a tenir raó: “La mar és més bella que les catedrals...”

—Ja saps que no hi ha cosa que em pugui fer oblidar... Bé, assagem, que es fa tard.

Les tasses de Limoges tornaren als plats i una claror platejada difuminava els contorns, com si el parc i la sala fossin una sola cosa.

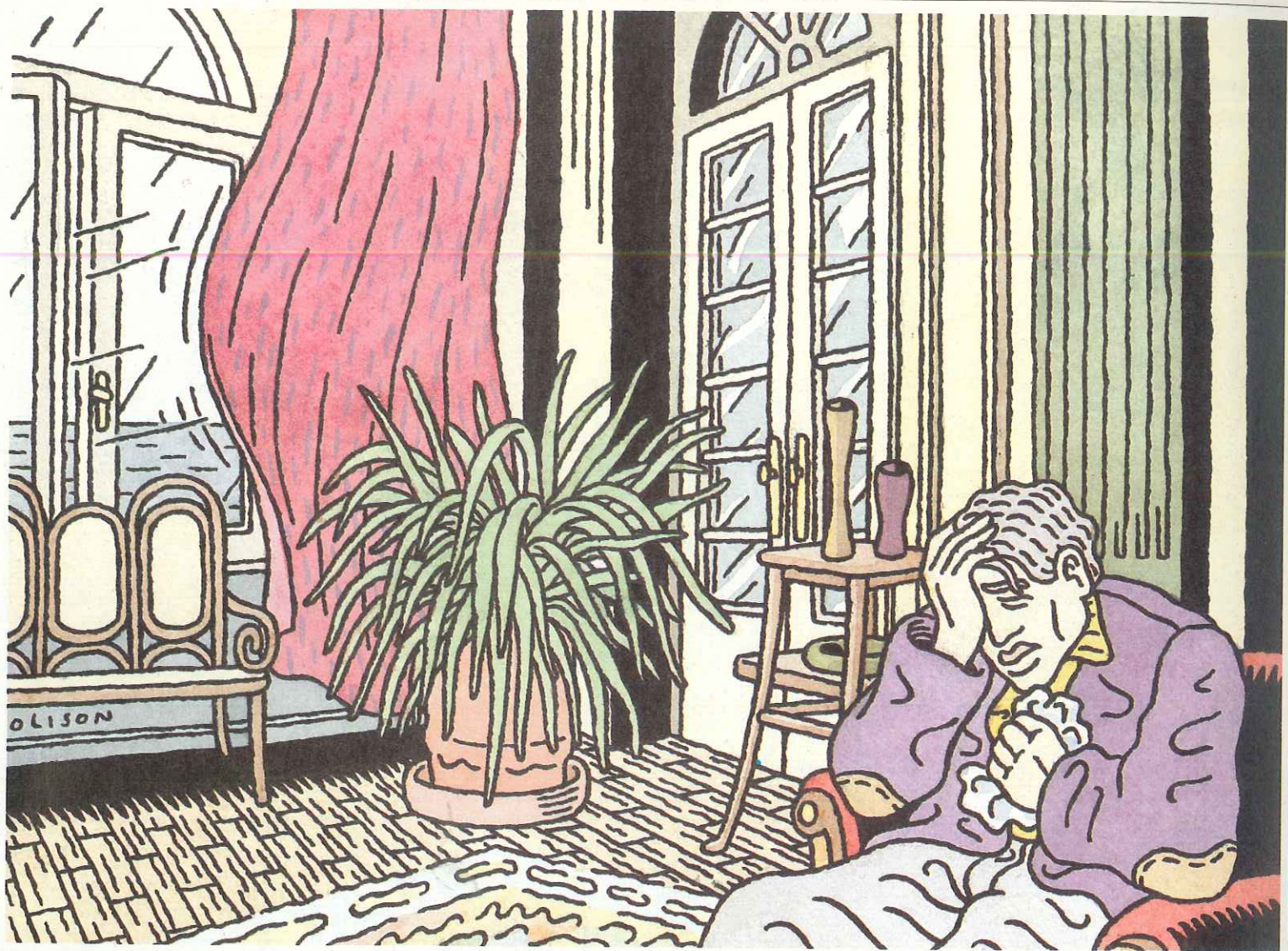
Clément feia arpegis i René s'escurava la gola. Començà a cantar *Cavalls de fusta*, atacant amb energia; les galtes se li posaven vermelles de l'esforç, però en arribar el retard final, que diu: “El cel de vellut es vesteix lentament d'estrelles d'or i l'església pren un trist color als vidres...” pegà un cop de puny al piano que va fer saltar les partitures i esverar Clément.

—¡No, no pot ser, no ho vull! Deixem estar la tanda de concerts i visquem el setembre en la seva dolça i gloriosa decadència. Carreguem el cotxe ara mateix i marxem a Bretanya.

Clément es retorçava les mans, sorprès del gest de René. Va iniciar un somriure indecís, semblant al llarg capvespre que coronava les boires amb arabescos d'or.

—¡Doncs, marxem!
—va decidir, i amb això

EL CONTE

donava per bona la tria de René—. A la merda tot, i a Verlaine que el bombin.

—Et repeteixes: també haurien de bombar Debussy, i a nosaltres, que hem triat aquestes cançons.

—És que fa anys que les cantem, i no en tenim la culpa si ara...

—¡Prou! No en parlarem més. A fer maletes i abans de sopar sortim. Ja trucarem els agents des del primer hotel, i et pots imaginar què diran quan sentin que cancel·lem tots els concerts.

Clément va tancar el piano amb un cop que va fer vibrar les cordes i al cap d'una hora sortien de Dijon i corrien en direcció Bourges. L'endemà a la nit ja eren a la petita península de Conleau, sobre el golf de Morbihan, de plàcides aigües. L'hotel era ampli, de gran terrassa envadrada i sala amb piano, que immediatament els va atraure, però que es van guardar de tocar com d'escaldar-se.

L'endemà ja navegaven per les illes del golf i es deixaven portar per les dolces clarors i les suaus brises marines. Dinaven bon marisc i bevien *muscadet*, i els agents musicals i els seus contractes els semblaven tan llunyans com si mai no haguessin existit.

El tercer dia de ser allà, mentre jeien a la

platja després d'haver fet un mos a Chez Louise, René va començar a taral·lejar *El mar*, de Verlaine, l'estrofa que diu: "Ell té tots els dons, terribles i bons... té els aires més blaus, roses, grisos, verds..."; en sec es va interrompre i xiulà una altra cosa. Al seu costat, Clément es removia, inquiet.

Aquella nit, al saló, una pianista rossa va interpretar peces de ball, i les últimes parelles de l'estiu van ballar calçades amb xarols i daurats, lentament, a la llum de les pantalles rosa. Clément va agafar la mà de René i la va estrènyer amb força; els ulls li brillaven. Hauria volgut ballar, però no es va moure de la taula fins que tothom va marxar i els cambres desapareaven taules. Se'n van anar a dormir tard.

L'endemà, René es va despertar tard i es va quedar esonyat, romancejant al llit. A l'aire hi havia un silenci estrany, una immobilitat forçada. Clément no era al llit del costat, ni a la cambra de bany, ni al menjador, ni... enlloc, perquè el cotxe també havia desaparegut. Desconcertat, René va pensar que Clément era a fer un volt sense avisar, cosa insòlita en ell però explicable en el seu estat. En aquell moment se li acostà un cambrer amb una carta. René pujà a la seva habitació per llegir-la en solitud però la impaciència li va fer estripar el sobre abans d'en-

trar. Era de Clément.

La carta deia: "Estimat meu; no sé si ho vam encertar, de venir aquí. Des que vam arribar que dono voltes i més voltes a *El mar*, de Verlaine, que tant ens agradava, i no m'he pogut resistir a la seva fascinació, tan a prop que el tenim. ¿Saps quan diu *Vous sans espérance / mourez sans souffrance*? Doncs he notat que el mar m'atreia, que em cridava i que eren certes dues coses: que jo no tinc esperança i que ell m'oferia morir sense soffença. El poeta remaleït tenia raó, com sempre. He pensat que el destí, valent-se de tu, m'ha portat la solució. Trobaràs el cotxe al pàrquing *Costa salvatge*, de Quiberon. Jo ja seré dins de la serenitat de les aigües, i el cel somriurà sobre meu. Estimat, quan cantis aquesta cançó, que la cantaràs perquè així ho vull, jo t'escoltaré navegant pels oceans; sempre m'havies dit que el mar és més bell que les catedrals, i ho he volgut comprovar. No ploris més del necessari, que ja saps que les aigües van massa plenes de llàgrimes. Adéu, Clément."

René Bourget, baríton, va comprar tots els exemplars que va trobar de les cançons de Debussy on hi sortia *El mar*, de Verlaine, i els va esbocinar, llançant-los a mar allà mateix, on el seu Clément, tocat de malaltia innombrable, havia decidit trencar el duet i tocar en solitari.

El volcà

El tinc a casa i no ho sap ningú. Sóc pastor de vicunyes i com que sé de lletra i dispo de temps escric alguna cosa en un quadern vell que em va deixar el pare. El pare va morir jove aixafat per una pedra del volcà Piñeras, i jo era un nen però ja sabia manar les vicunyes. La mare filava la llana i la venia al mercat de Basto, vora la frontera amb Equador. Ara és morta, com el pare, i jo m'he quedat la cabana, el quadern i el ramat. M'he de buscar una bona dona perquè fili la llana, la tenyeixi i faci les gorres que tant agraden als turistes, però no tinc pressa.

El meu pare deia que el Piñeras era un volcà rei; és a dir, que feia el que volia i quan volia, i manava tota la gent dels pobles del voltant. El Piñeras sorprenia sempre, i les seves erupcions eren vistoses, amb grans bolets de fum de més de tres mil metres, i no exagero. Nosaltres, els pastors, sabem quan el Piñeras comença a tenir mal de ventre, però a vegades no som a temps de fugir, com li va passar al pare, al cel sigui.

Quan la panxa del volcà comença a tremolar i encara no surt fum, les vicunyes corren com boges i nosaltres sentim que el terra es gronxa suauement, com quan anem en barca. És temps de baixar; els ocells fugen dels voltants amb un crit que anuncia la mort, i l'aire fred dels cims s'enterboleix lleugerament, com si vingués la boira. El pare apuntava aquestes coses al quadern i jo les vaig aprendre molt aviat, perquè el mestre de Basto em va ensenyar a llegir i escriure.

Ja he dit que el tinc a casa i ningú no ho sap, i això és perquè encara no hi ha cap dona a la meva cabana. La dona ho xerraria. I jo també ho voldria dir, però em fa por que vingui algú i em comencin a preguntar coses, per això ho escric aquí. Jo pasturo el meu ramat, faci fred o calor, i estic bé fent formatges i preparant la llana per vendre. M'estimo més veure què passa, i amb el temps tornaré al volcà allò que és seu.

Com que sóc pastor ho veig tot i callo. De tant en tant arriben expedicions de gent de ciència que estudia el volcà. En saben poca cosa, i a vegades es troben amb sorpreses desagradables. Com ha passat ara. Es pensen que llegint els llibres ja n'hi ha prou, però ja he dit que el volcà és rei i vol que tothom s'agenolli al seu davant. No que s'hi acostin amb aires d'orgull.

Sé qui eren perquè m'ho van dir. A la gent els agrada enraonar amb els pastors i preguntar coses de les que fem. Jo els dic el que em sembla, però no tot el que sé. Sóc prudent.

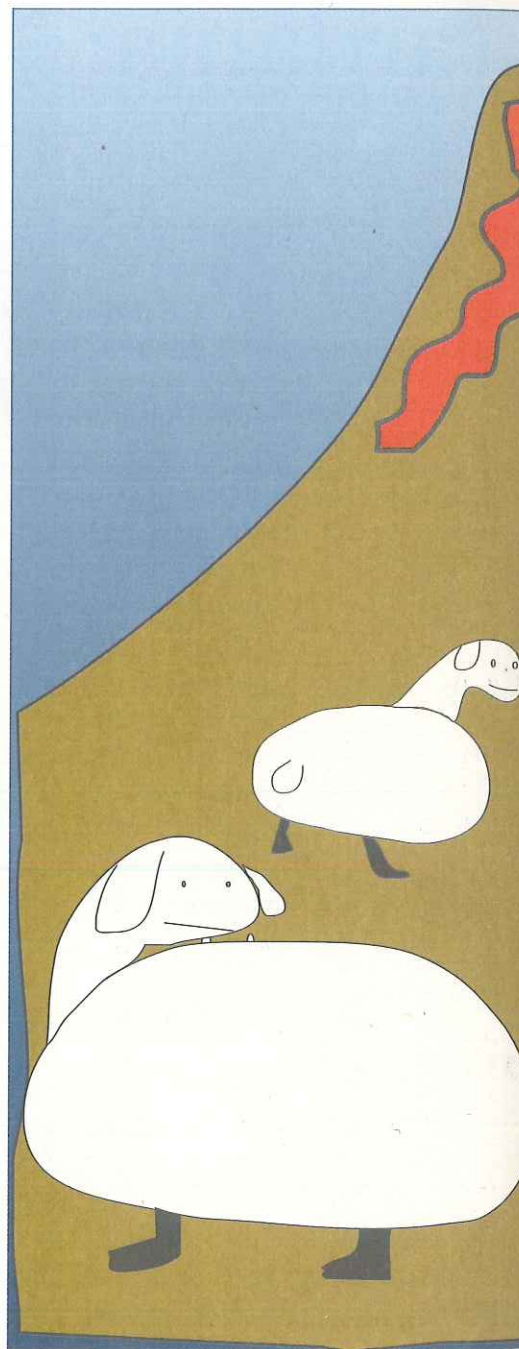
Aquests eren una colla de més de cent persones; hi anaven científics, estudiants i periodistes. Era una expedició important que volia estudiar el Piñeras, com si fos el pap d'una gallina morta. I el Piñeras no és això, i a vegades s'enfada.

Quan ja feia dos dies que acampaven aquí, en aquesta pedra on sóc ara, que fa un replà coronat de lava, els vaig avisar. Jo veia que les vicunyes estaven intranquil·les, però després els peus semblava que em ballessin i una mena de fum transparent i càlid voltava com una ànima en pena. Ells van riure comentant que els pastors tenien unes idees pintoresques dels efectes del volcà. Allà ells, vaig pensar, i me'n vaig endur el ramat avall, cap a un altre indret més segur.

Quan es va produir l'erupció eren dins. Diu que mesuraven els gasos. El Piñeras no vol que mesurin els seus gasos. Un rei no permet que mesurin els seus sospirs ni que burxin les seves entranyes, i allò feien ells.

Quan van començar les explosions, tot eren ais i uis, crits i desordre. Jo m'ho mirava de lluny i el ramat ja el tenia a la cleda del poble veí. A Basto no hi quedava ningú.

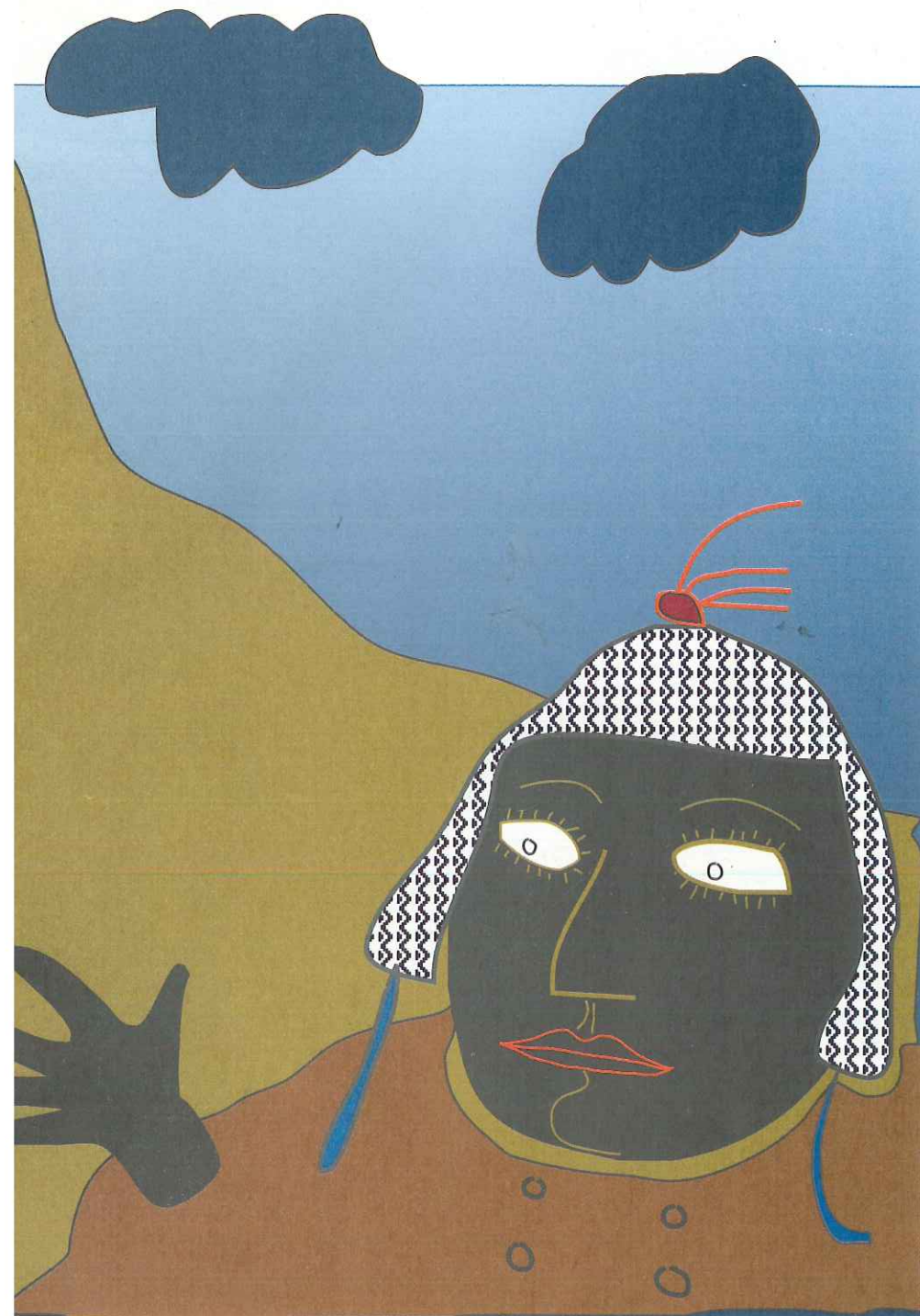
Diu que ells, els estudiants, els periodistes i els científics eren dins; havien baixat centenars de metres inquietant el volcà. Mai ho haurien d'haver fet. ¡Centenars de metres! ¡Despertar el rei!

Olga Xirinacs

EL CONTE

Quan la panxa del volcà comença a tremolar i encara no surt fum, les vicunyes corren com boges i nosaltres sentim que el terra es gronxa

Després hi va haver un desori d'equips de rescat, gent amunt i avall com formigues atrapades i el volcà vinga fumar i treure baves i foc. Jo m'agenollo al seu davant i poso el front a terra, sense atrevir-me a mirar-lo, i això que hi visc tan a la vora. Però un rei com aquest no es pot provocar. Els està bé, pel seu atreviment.

També diuen que no els han pogut treure perquè l'erupció no s'ha apagat. I que se sentien crits dins, hores i hores després de la primera explosió que els va enganxar.

Quan els equips de rescat van haver marxat i la televisió ja no hi feia res, em vaig acostar a poc a poc al campament. La muntanya estava quieta. Ja no s'hi veia la boira. Jo sé quan s'hi pot entrar, i el rei no renya un pobre pastor que s'hi acosta amb humilitat i li fa ofrena de sal i pa, formatge i llana. Ho sé i li ho deixo al primer replà. Ell sempre m'ha avisat, però amb el pare no ho va fer, i he d'anar amb compte.

Quan ja era al segon replà, vaig veure dins una cosa que es movia, més avall. Jo no sabia si baixar o no, perquè no m'agrada temptar la sort. Sóc pobre i no vull res més del que tinc, però la vida me l'estimo. La vida i les meves vicunyes.

Era el voltor. El voltor es movia sobre alguna cosa. Li vaig llançar un pedrot i va alçar un vol mandrós, segur que no el tocava. Vaig provar d'arribar més avall, a veure què mirava el voltor, i el voltor em va fer lloc.

La cosa que es mirava el voltor era un home sec. Un home mort de temps. Una mòmia, amb pell i vestits. Amb vestits i collarets d'or treballat, pintats de vermell i blau amb figures d'ocells i serps. La seva cara tenia aparença de puma, petita i estirada, amb els ulls mig oberts com el cantell d'una moneda. Portava una bossa de monedes a la cintura, lligada amb cuir.

Em vaig endur la mòmia. No pesava gens. Vaig pensar que pots ser sí que el rei portava un rei dins. I que s'empassava els uns i vomitava els altres. ¿Què devia guardar, el rei Piñero, dins de les entranyes? Ara el tinc amb mi i ningú no ho sap.

¡Compte

L amb l'instrument!

Solament el retoc d'unes lletres en noms molt semblants el va convertir en director, i al seu padrastrre, en suplent

Jean-Christophe Impett va saber que moriria aquella tarda per dos motius diferents i complementaris: 1. Perquè Jean-Guillaume Muskett l'havia amenaçat de mort si gosava dirigir aquell concert que li pertocava a ell, a Muskett. 2. Perquè l'horòscop del dia li aconsellava "compte amb l'instrument".

El concert era a la Gran Capella Imperial de Tortosa, on s'interpretaria la *suite Les indes galantes*, de Rameau, per primera vegada al país. Aquesta obra del barroc francès més brillant i sumptuós honoraria la capella on els antics emperadors nacionals i estrangers havien pregat a la Verge. Ara seria el lloc de trobada dels caps d'Estat català, espanyol i francès, i un dels actes era el concert, amb l'orquestra arribada expressament de Dijon amb el seguici del president francès. Eren quaranta-cinc músics, tots de la ciutat de l'il·lustre Rameau, i tots sabien que Jean-Christophe Impett moriria si gosava dirigir aquella peça.

Durant llargs i gloriosos anys, Jean-Guillaume Muskett havia dirigit i ensinistrat els seus músics al Palau dels Grans Ducs de Borgonya. S'havia casat amb la violoncel·lista Girarde quan aquesta va quedar vídua encara jove, i el fillastre de Girarde era músic suplent.

—¡Suplent sí, però mai suplantador! —cridava Muskett a casa seva de Dijon, rosegant-se els punys.

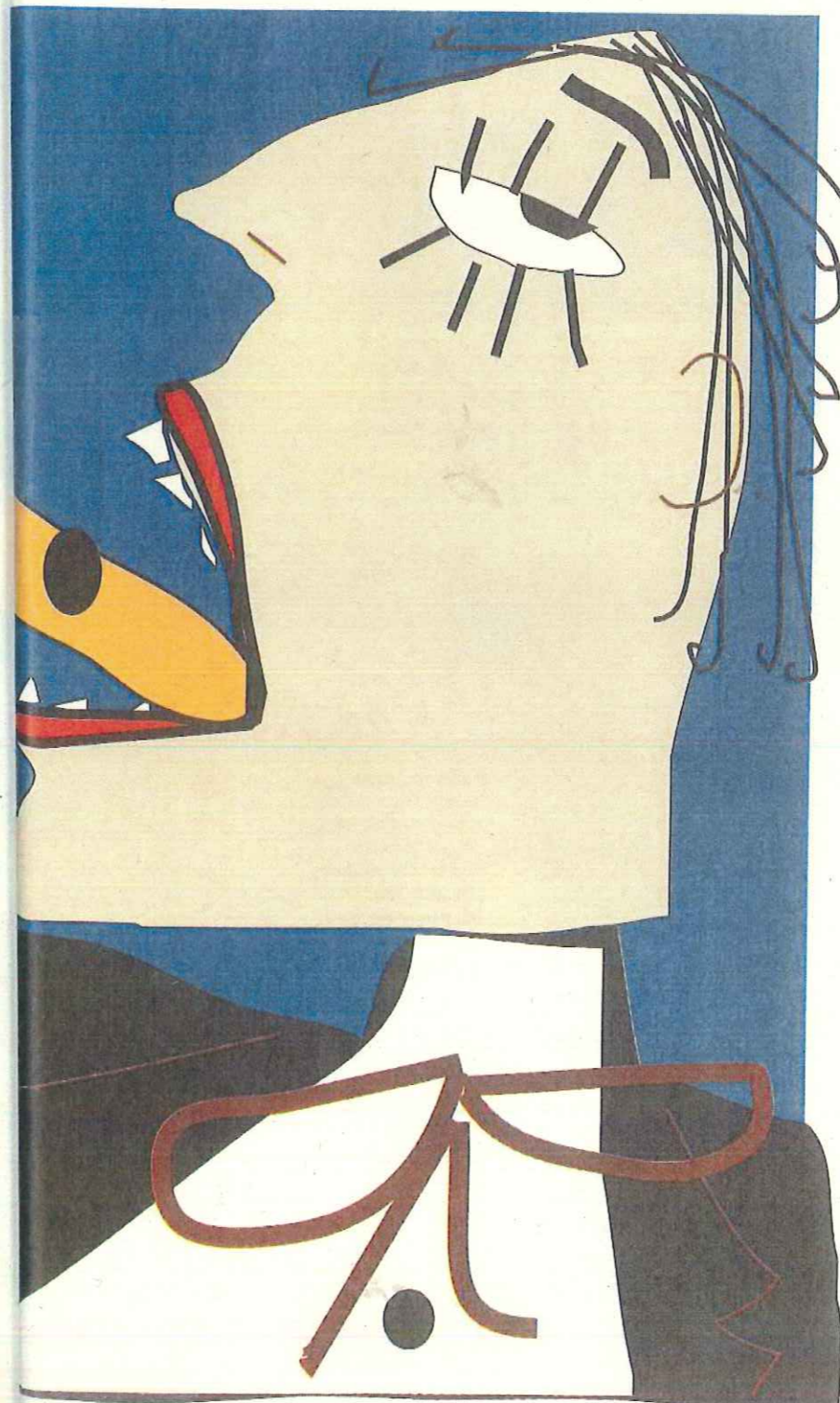
—¡És el teu fillastre i ha volgut imitar-te perquè ets el seu mestre! Ha estat un error administratiu. —Girarde li corria al darrere per calmar-lo.

—¡Ni error ni punyetes! ¡El mataré, ho juro! Si gosa dirigir la peça a Tortosa o com se digui el cul de món on anem, aquestes mans li torçaran el coll.

—¡No facis un disbarat! ¿No veus en quina situació em trobo?

Jean-Christophe Impett era fill del seu marit difunt; ella, Girarde, havia trobat consol en el violoncel, i el fillastre en la flauta travessera; a vegades Jean-Christophe es disfressava amb seda carmesí i turbant de plomes per inter-

EL CONTE

Olga Xirinacs

pretar la *Marxa dels perses*, l'*Ària dels esclaus africans* o *Els guerrers portant la bandera*, de l'excel·lent Jean-Philippe Rameau, fill de Dijon.

El jove Impett, vital i ambiciós, havia provocat un senzill canvi de destins al despatx on es signaven els contractes musicals del Palau dels Ducs. Solament el retoc d'unes lletres en noms molt semblants el va convertir en director, i al seu padrastrre, en suplent. Vet aquí els atzars de la vida i la sort dels ambiciosos. Sabia que el padrastrre no li perdonaria mai la malifeta, encara que hagués jurat que el mataria. Tothom ho sabia i n'hi havien fet broma: "¡Ai ton pare, et matará", com se sol dir afectuosament.

Als assaigs no va passar res, i *Les Indes Galantes* ressonava amb grandesa per les voltes airoses i s'escolava per les portes i vitralls, amb admiració dels vianants tortosins. I va arribar la tarda assenyalada. Havia corregut la veu que es preparava un atemptat perquè els francesos eren odiats a causa de les proves nuclears i de la seva arrogància, i el cor dels assistents bategava amb l'expectació morbosa de les catàstrofes magnes. Els serveis de protecció i vigilància eren estrictes i rigorosos i hi havia més armilles blindades que mai. Va ser durant els *Rigodons en rondó*. Quan tothom movia el cap seguint el ritme fascinant de la dansa, es van fondre els ploms de l'antiga Gran Capella Imperial i tothom començà a cridar esperat. Els serveis de seguretat no van deixar moure ningú del públic i van copar les sortides.

Un cop retornada la llum, el director es va escurar la gola i repicà el faristol amb la batuta, donant senyal de reprendre els *Rigodons*. Només l'orquestra va notar el canvi subtil, i tots els músics van continuar amb més empena que abans. Els cors es van aquietar, i un nou director, potser amb els cabells tintats lleument, somreia i saludava, content. El públic aplaudia amb frenesí, recuperat de la falsa maniobra, i els tres caps d'Estat es saludaven, alleujats. Mai havien escoltat una obra tan bella i majestuosa.

L'endemà, quan tota la pompa i circumstància ja era camí de París i Dijon, es va trobar un cos vestit d'etiqueta dissimulat sobre una estàtua jacent en un lateral de la Gran Capella. El cadàver portava una flauta travessera gola avall.

Marbre rosa

Olga Xirinacs

Era una lápida petita, de columbari. L'home, amb molts anys d'ofici de posar làpides, havia vist detalls que no volia ni pensar per a la seva noia

L'home polia la petita lápida: un àngel i un pom de roses. Un relleu perfecte, setinat, suau com una mà tendra. L'àngel tenia la cara d'una nena, i ell no s'ho havia proposat, però li sortia així. Els àngels era igual que fossin nens o nenes, nois o noies, havia dit sempre amb certa ironia; amb aquells temes no s'atrevia a fer bromes, perquè els seus àngels d'encàrrec sempre representaven un difunt. Però vet aquí que ara l'àngel sortit del seu cisell era nena; fins i tot la forma dels cabells li va donar, perquè la mà, sàvia d'haver picat i esculpit molt marbre, s'inclinava per un pentinat particular: mentre el retocava i afinava era com si fes una carícia al cap de la seva noia, i per això es resistia a acabar. Allargava el gest, i el marbre ja no era fred sinó que prenia l'escalfor de les seves mans i semblava viu: la seva nena encara era allà i ell consolava el cap castigat de la noia; tres vegades s'havia quedat sense cabells amb els tractaments de la leucèmia, i tres vegades li havien tornat a créixer, sedosos, com el marbre color de rosa pàl·lid polit amb llàgrimes. Aquesta seria l'última, i per sempre.

Era una lápida petita, de columbari. L'home, amb molts anys d'ofici de posar làpides, havia vist detalls que no volia ni pensar per a la seva noia. Mosques. Vols espessos de mosques vora els enterraments recents, sobretot a l'estiu. Sabia què volia dir, allò, i amb la seva noia no seria així, perquè l'havia feta incinerar. Ella, la dolça petita que havia sofert tant des dels vuit anys fins als setze, no passaria per la podridura del cos; no se la mereixia. El foc la tornaria ala d'or, llum resplendent, somriure de migdia, quan la mort sembla impossible sobre un mar de plata, els nens i nenes juguen als carrers i alguns joves pensen poemes d'amor. Ella seria alba, matinada, llum nova, perquè la seva noia no havia tingut temps de madurar com el blat ros en un mar daurat. Ningú li havia dit paraules enamorades a l'orella ni les hi diria mai... Per això el marbre rosa delicat era alhora poema, carícia i enyorança; marbre pur per custodiar la lleu netedat d'unes cendres fràgils, com fràgil i grisa havia estat la vida tan curta i dolorosa de la noia.

-Bon dia... -una veu pausada el va distreure dels pensaments concentrats en la conversa íntima que enfonjava la pedra més que el burf o el cisell.

-Bon dia, senyor -les mans de l'home van reposar, acariciant encara la peça ja prou polida.

-Una meravella, aquesta lápida que

té a les mans... -el client que havia entrat no podia apartar els ulls del petit quadrat rosa, que semblava brillar amb llum pròpia.

-Vostè dirà...

-Doncs, miri, chem... precisament venia a encarregar-ne una; vull dir una lápida com aquesta. Oh, sí, m'agradaria molt; és preciosa, i, ara que la veig, no m'imaginava poder-ne trobar una d'igual. És tan... ¿Com ho puc dir? Adequada, això, adequada: petita, precisa, bellíssima de dibuix... Vostè deu ser un artista, senyor...

L'home que treballava el marbre es va mirar el client. El client devia tenir quaranta anys, no gaire alt, entrades lleugeres i grises ja... i un posat trist. Allò era normal. No entrava ningú alegrement, al seu taller, a encarregar una lápida per a un difunt. Les converses eren mesurades i les paraules lentes, a vegades entremig de llàgrimes, perquè la lápida és immediata a la mort. Ell ja hi estava acostumat.

-Aquesta lápida li costarà molt cara, senyor; dispo de altres models preciosos que li agradaran potser més i tot.

-M'és igual -ara el client havia respost amb vivesa, alçant el cap amb determinació-. En vull una com aquesta i estic disposat a gastar-m'hi el que calgui.

-No l'hi faré, senyor -l'home responia amb veu pausada, resignada i ferma alhora. En aquell moment el client era un rival i ell no estava disposat a compartir el tresor.

-¿Puc saber per què? Vostè ha de complir els encàrrecs -el client exigia, potser perquè estava convençut que la petita lápida li convenia, i ja no podia veure res més sinó aquell precís model.

-És la de la meua filla, senyor -l'home sostenia la mirada encarant al client-. Tenia setze anys, malalta des dels vuit, senyor...

El client mantenia els ulls fixos en l'home i callava, mentre dues llàgrimes grosses li rodolaven avall sense contenció, sobre les galtes vençudes amb arrugues prematures.

Tot plegat va durar una estona tensa. Tots dos homes s'aferraven a la vida, i la vida llavors era un bocí de marbre: el marbre etern contra la corrupció implacable. Fins que el client va dir, amb veu trencada:

-¿I per a qui es pensa que la vull, jo? La meua tenia onze anys, i un estúpid accident de cotxe... -no va acabar. Pegà un cop de puny al banc de treball, on van trontollar les eines mentre la seva mà s'omplia de pols rosada.

L'home i el client es van donar la mà, es van cixugar els ulls i van fer tractes, però de lápida rosa només n'hi va haver una.

EL CONTE

El cuiner sensible

Els mariners del remolcador *Vulcà* passarien les festes de Nadal en navegació; portaven una draga a Cadis. Una lenta processó de ferralla despintada, encara amb vestigis de color verd clar, vorejaria les costes, remolcada per la poderosa embarcació negra, de popa rodona com les anques d'una moosa ben plantada.

Andrade, el cuiner, s'havia passat tota la vigília proveint la nevera, el congelador, el rebost i la petita cuina, i fent racions per a cada dia. Serien nou homes i hi havien hagut de posar una llitera més perquè el *Vulcà* només en portava vuit.

El dia de salpar es presentava gris, amb lleugera mar de fons i l'horitzó emboirat. A les set del matí sortien del port i enfilaven proa al sud. Andrade, escoltant la trepidació dels motors en maniobra, es gratava el clatell mirant la ciutat que disminuïa, diluïda entre fums industrials de color groc brut. No obstant, allà vivia i hi tenia la família. Com els enyoraria, precisament llavors... Li venia una punta de plor als ulls; va tornar a la cuina i es va posar a trinxar cebes per a la cassola de calamars; allò ho dissimularia, perquè Moreira ja entrava demanant els cafès.

Van tenir dos dies de bon temps, però al tercer es va girar vent fort, que feia saltar l'escuma per sobre del *Vulcà* i el rebatia entre onades d'un verd com de vidre gruixut, espaiades i implacables. Els homes estaven a l'aguait perquè no es desenganxés el remolc; ja els havia passat més d'una vegada, i la maniobra de recuperació de la peça remolcada es feia perillosíssima. El pitjor era quan remolcaven les grans armadures de ciment per a la construcció dels ports. La gran carcassa flotava perquè feia compartiment estanc, però si es produïa una filtració i s'omplia d'aigua, el pes en enfonsar-se els

podia arrossegar. L'any passat havien perdut un mariner d'una estrebada, abans de poder desenganxar la càrrega.

La vigília de Nadal, Feliciano va entrar a la cuina molt aviat, mentre Andrade preparava els esmorzars. Es van somriure amb complicitat, assenyalant l'armari. Tot estava a punt, però ningú ho sabia. Després d'esmorzar van tancar el menjador per posar els guarniments de Nadal. "No entreu fins que estigui", van demanar. I tothom va creure. Com a precaució van tancar els vidres de les finestres amb paper de diari.

Van obrir les dues cistelles grans que Andrade tenia al rebost i es van escampar les olors toves, excitants, del llom adobat, el xoriç, l'embotit ibèric, la botifarra de xoriço, la sobrassada, l'espàtlla i la cuixa de pota negra, les salsitxes i llonganisses, l'embotit de llengua, d'arròs i de ceba, més o menys dessecats, fumats o frescos. I es van posar a la feina.

Anaven col·locant, penjades del sostre i cobrint-lo, rastelleres d'untuoses salsitxes que feien brillants cilindres de pell rosada i setinada a punt de rebentar; rosaris de *cantimpalos* d'una vermellor incitant; botifarres sucoses, amb una gota espessa i translúcida com l'ambre refulgent suspesa al punt més baix, greixosa perla supurant morbosa amb lentitud d'estalactita. Als angles de la saleta, els pernills i llocs empolsinats de pebre negre o vermell, i les sobrassades amb inflor de pits turgents, en provocatiu balanceig a causa de la trepidació dels motors i el temporal de vent. En pocs moments l'estança era un enteixinat de glò-

ries que cobrien totalment el sostre i les parets com elegants dossers, dignes d'un rei sensual i enamorat de la pomposa exaltació dels cossos.

Després van guarnir la cuina i finalment el passadís. La cabina de comandament la deixarien per als jerarques; ja s'ho farien, amb els seus llacets, campanetes i arbres de plàstic amb bombetes de colors.

Per ambientar, Andrade i Feliciano van encendre els fogons i van coure botifarres i xistorra a foc lent, perquè l'aroma s'escampés. La tripulació va començar a excitar-se subliminalment i a fer salivera. El personal va aparèixer com un sol home, i es va procedir a obrir el menjador amb solemnitat. Ni la ciutat llunyana, ni les famílies absents, ni cap dolor d'enyorança va ser prou fort per imposar-se a l'espectacle de colors, olors, gustos i tectes que oferia el salonet refulgent: a l'ambient hi havia la promesa de les delícies fonent-se a la boca, a penes mastegades; la llengua creixia, acariciant, goluda, greixosa i magres dòcils, que no oposaven resistència; les dents es serraven amb la mossegada potencial que alliberaria els sucus desitjats; les mucoses s'excitaven amb rànica pessigolla o picor aromàtica de ressons ancestrals, tradicionals, instintius i bàsics.

La decoració d'aquell Nadal va ser memorable gràcies a un cuiner sensible. Al *Vulcà*, convertit en recinte fortificat de sòlides armes ben dessecades, en màgica gruta de glorioses formacions pendulars i en generosa mamella nodridora, no es va enyorar cap dona, ni cap llàgrima de nostàlgia va aigualir l'aire dens de pebres i confits. Les nits dels mariners i les guàrdies inhòspites van tenir totes el consol vermell i encès, granat i rosa, de les nobles delícies embotides.

EL CONTE

Com els enyoraria llavors... Li venia una punta de plor als ulls; va tornar a la cuina i es va posar a trinxar cebes per a la cassola; allò ho dissimularia